

Warszawa, dnia 13 lutego 2026 r.

Poz. 168

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 5 lutego 2026 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Polskiej Akademii Nauk

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r. poz. 1796), z uwzględnieniem zmiany wprowadzonej ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621) oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 4 lutego 2026 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje art. 114 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621), który stanowi:

„Art. 114. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Marszałek Sejmu: *W. Czarzasty*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 5 lutego 2026 r. (Dz. U. poz. 168)

USTAWA

z dnia 30 kwietnia 2010 r.

o Polskiej Akademii Nauk

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Polska Akademia Nauk, zwana dalej „Akademią”, jest państwową instytucją naukową.

2. Akademia działa poprzez:

- 1) organy oraz korporację uczonych;
- 2) utworzone przez Akademię instytuty naukowe i pomocnicze jednostki naukowe, zwane dalej „jednostkami naukowymi Akademii”;
- 3) utworzone przez Akademię inne jednostki organizacyjne.

Art. 2. 1. Akademia służy rozwojowi, promocji, integracji i upowszechnianiu nauki oraz przyczynia się do rozwoju edukacji i wzbogacania kultury narodowej.

2. Do zadań Akademii należy w szczególności:

- 1) prowadzenie działalności naukowej;
- 2) wspieranie rozwoju młodych naukowców w rozumieniu art. 360 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.¹⁾);
- 3) kształcenie w szkole doktorskiej, na studiach podyplomowych i w innych formach kształcenia na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;
- 4) formułowanie zasad etyki w nauce;
- 5) przedstawianie opinii i programów dotyczących spraw nauki oraz wykorzystywania wyników działalności naukowej w praktyce;
- 6) wykonywanie na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu lub Senatu, ministrów lub centralnych organów administracji rządowej lub z inicjatywy własnej opinii, ocen, ekspertyz i prognoz dotyczących spraw istotnych dla planowania i realizacji polityki państwa;
- 7) opiniowanie projektów aktów normatywnych dotyczących nauki, jej zastosowań oraz kształcenia;
- 8) współpraca z uczelniami, federacjami podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, Centrum Łukasiewicz i instytutami działającymi w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz, instytutami badawczymi oraz towarzystwami naukowymi, w szczególności w zakresie działalności naukowej;
- 9) współpraca ze środowiskiem społeczno-gospodarczym w zakresie działalności naukowej w celu wdrożenia jej wyników;
- 10) rozwijanie międzynarodowej współpracy naukowej przez tworzenie konsorcjów naukowych i prowadzenie projektów badawczych wspólnie z partnerami zagranicznymi;
- 11) uczestnictwo w międzynarodowych organizacjach naukowych i programach badawczych oraz współdziałanie z zagranicznymi instytucjami naukowymi;
- 12) zawieranie z międzynarodowymi organizacjami naukowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi umów o współpracy naukowej.

3. Zadania określone w ust. 2 pkt 1–3 i 8–10 wykonują jednostki naukowe Akademii, a zadania określone w ust. 2 pkt 4–7, 11 i 12 wykonują organy i korporacja uczonych Akademii.

Art. 3. 1. Akademia ma osobowość prawną.

2. Siedzibą Akademii jest miasto stołeczne Warszawa.

3. Akademia używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą „Polska Akademia Nauk” w otoku.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897 oraz z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837 i 1864.

Art. 4. 1. Zakres i tryb działania organów Akademii oraz korporacji uczonych ustala statut Akademii.

2. Statut i jego zmiany uchwała Zgromadzenie Ogólne Akademii. Uchwały te podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa Rady Ministrów.

Art. 5. 1. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad Akademią, w tym nad jednostkami naukowymi oraz innymi jednostkami organizacyjnymi Akademii w zakresie zgodności działania ich organów z przepisami ustawy, statutem Akademii lub statutami jednostek naukowych, z wyłączeniem gospodarki finansowej. Prezes Akademii przedstawia Prezesowi Rady Ministrów roczne sprawozdanie z działalności Akademii oraz ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki roczne sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania.

2. Prezes Rady Ministrów może uchylić uchwałę organów Akademii, nie dotyczącą prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych, w przypadku stwierdzenia jej niezgodności z przepisami ustawy lub statutem Akademii. Wniosek w sprawie uchylenia uchwały organów Akademii, dotyczącej gospodarki finansowej, składa do Prezesa Rady Ministrów minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki. Uchylenie uchwały następuje w drodze decyzji administracyjnej, w terminie 3 miesięcy od dnia powzięcia wiadomości o podjęciu uchwały.

3. W przypadkach uzasadnionych nadzwyczajnymi okolicznościami zagrażającymi życiu lub zdrowiu członków Akademii, osób działających lub uczestniczących w pracach organów lub korporacji uczonych Akademii lub pracowników jednostek naukowych Akademii, minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, w drodze rozporządzenia, może czasowo ograniczyć lub czasowo zawiesić funkcjonowanie korporacji uczonych lub jednostek naukowych Akademii na obszarze kraju lub jego części, uwzględniając stopień zagrożenia na danym obszarze.

Art. 6. (uchylony)

Rozdział 2

Członkowie Akademii

Art. 7. 1. Członkowie Akademii są wybierani przez Zgromadzenie Ogólne Akademii spośród uczonych, którzy wyróżniają się szczególnym dorobkiem naukowym i autorytetem w środowisku naukowym oraz posiadają nieposzlakowaną opinię.

2. Kandydatem na członka Akademii może zostać osoba, która uzyskała pisemne rekomendacje:

- 1) trzech członków Akademii lub
- 2) rady naukowej instytutu naukowego lub instytutu badawczego posiadającego prawo nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego, lub
- 3) senatu uczelni posiadającej uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego, lub
- 4) pięciu osób, które wyróżniają się szczególnym dorobkiem naukowym i autorytetem, wśród których co najmniej jedna osoba jest zatrudniona za granicą na stanowisku profesora lub równorzędnym, a pozostałe posiadają tytuł profesora nadany w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Tryb zgłaszania kandydatów wraz z rekomendacjami oraz sposób i tryb wyboru członków Akademii określa regulamin uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Akademii.

Art. 8. 1. W skład Akademii wchodzi członkowie krajowi: rzeczywiści i korespondenci oraz członkowie zagraniczni.

2. Członkiem krajowym może zostać osoba posiadająca obywatelstwo polskie.

3. Członkiem zagranicznym może zostać osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego albo osoba posiadająca obywatelstwo polskie na stałe zamieszkała za granicą i zatrudniona w zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej.

4. Członkowie zagraniczni nie mogą pełnić w Akademii funkcji z wyboru.

5. Członek krajowy, który zrzekł się obywatelstwa polskiego, może uzyskać status członka zagranicznego Akademii w drodze uchwały Zgromadzenia Ogólnego Akademii w trybie określonym w regulaminie, o którym mowa w art. 7 ust. 3.

6. Członek zagraniczny, który otrzymał obywatelstwo polskie, może uzyskać status członka krajowego Akademii w drodze uchwały Zgromadzenia Ogólnego Akademii w trybie określonym w regulaminie, o którym mowa w art. 7 ust. 3.

Art. 9. 1. Członkostwo Akademii jest dożywotnie.

2. Członek Akademii traci status członka w razie skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe.

3. Członek Akademii może być pozbawiony statusu członka w razie naruszenia zasad etyki w nauce. Uchwałę w tej sprawie podejmuje Zgromadzenie Ogólne Akademii większością dwóch trzecich głosów.

4. Członek Akademii może zrezygnować z członkostwa.

5. Tryb utraty członkostwa, pozbawienia statusu członka lub rezygnacji z członkostwa Akademii określa regulamin, o którym mowa w art. 7 ust. 3.

Art. 10. Liczbę członków krajowych Akademii ustala się na niewięcej niż trzystu pięćdziesięciu.

Art. 11. 1. Członek krajowy Akademii uczestniczy w realizacji ustawowych zadań Akademii, w szczególności:

- 1) bierze udział w pracach Zgromadzenia Ogólnego Akademii, właściwego wydziału, oddziału, komitetu naukowego i problemowego;
- 2) przyczynia się do upowszechniania wyników nauki.

2. Członek krajowy Akademii może uczestniczyć w pracach rady naukowej instytutu naukowego Akademii.

3. Członek krajowy Akademii składa corocznie sprawozdanie ze swojej działalności wiceprezesowi Akademii nadzorującemu pracę wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową członka Akademii.

4. Członek krajowy Akademii, który ukończył 70. rok życia, otrzymuje status członka-seniora. Członek Akademii posiadający status członka-seniora może brać udział w pracach Akademii bez biernego prawa wyborczego w ramach funkcji, które są wykonywane na podstawie stosunku pracy, oraz nie może brać udziału w pracach rad kuratorów, o których mowa w art. 28 ust. 3.

5. Członek Akademii, który uzyska status członka-seniora w trakcie pełnienia funkcji z wyboru w Akademii, pełni swoją funkcję do końca kadencji.

Art. 12. 1. Członek krajowy Akademii otrzymuje miesięczne uposażenie, które jest świadczeniem niezależnym od dochodów pobieranych z innych źródeł. Uposażenie to nie jest uwzględniane przy ustalaniu wysokości emerytury lub renty oraz nie ma wpływu na zawieszenie albo zmniejszenie emerytury lub renty.

2. Jeżeli członek krajowy Akademii nie wykonuje bez usprawiedliwionej przyczyny obowiązków określonych w art. 11 ust. 1 i 3, Prezes Akademii, na wniosek wiceprezesa Akademii nadzorującego pracę wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową członka Akademii, może zawiesić wypłatę uposażenia. Od decyzji o zawieszeniu wypłaty przysługuje odwołanie do Prezydium Akademii.

3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość uposażenia, o którym mowa w ust. 1, uwzględniając zakres obowiązków realizowanych przez członków Akademii.

Rozdział 3

Organy Akademii

Art. 13. Organami Akademii są:

- 1) Zgromadzenie Ogólne Akademii;
- 2) Prezydium Akademii;
- 3) Prezes Akademii;
- 4) Kanclerz Akademii.

Art. 14. 1. Najwyższym organem Akademii jest Zgromadzenie Ogólne Akademii.

2. W Zgromadzeniu Ogólnym Akademii biorą udział, z głosem stanowiącym, członkowie krajowi Akademii.

3. Uchwały Zgromadzenia Ogólnego Akademii są podejmowane zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy liczby członków krajowych, jeżeli statut Akademii nie stanowi inaczej.

Art. 15. 1. Zgromadzenie Ogólne Akademii określa kierunki działania Akademii i sprawuje nadzór nad całokształtem jej działalności, podejmując w tym zakresie uchwały wiążące inne organy Akademii.

2. Zgromadzenie Ogólne Akademii w szczególności:

- 1) wybiera członków Akademii;
- 2) wybiera Prezesa Akademii spośród członków krajowych Akademii;
- 3) wybiera wiceprezesów Akademii spośród członków krajowych reprezentujących odrębne specjalności naukowe; kandydatów na te stanowiska zgłasza Prezes Akademii;

- 4) przyjmuje roczne sprawozdania finansowe wraz ze sprawozdaniem z badania oraz sprawozdania ze statutowej działalności Akademii przedstawiane przez Prezesa Akademii;
- 5) przyjmuje wyniki audytów wraz ze sposobem realizacji zaleceń przedstawione przez Prezesa Akademii;
- 6) może powoływać doraźne lub stałe komisje do przygotowania projektów uchwał Zgromadzenia Ogólnego Akademii w sprawach określonych w uchwale o powołaniu komisji;
- 7) wybiera komisję rewizyjną;
- 8) wyznacza strategiczne kierunki rozwoju Akademii;
- 9) wybiera komisję do spraw etyki w nauce;
- 10) uchwała kodeks etyki pracownika naukowego przedstawiony przez komisję do spraw etyki w nauce.

3. Zgromadzenie Ogólne Akademii uchwała regulamin wyborów Prezesa i wiceprezesów Akademii, określając tryb i zasady zgłaszania kandydatów, przeprowadzania wyborów oraz dodatkowych wyborów w trakcie kadencji.

4. Zgromadzenie Ogólne Akademii może wypowiadać się w sprawach istotnych dla Narodu i Państwa.

Art. 16. 1. Zgromadzeniu Ogólnemu Akademii przewodniczy Prezes Akademii.

2. Prezes Akademii zwołuje sesje Zgromadzenia Ogólnego Akademii co najmniej dwa razy w roku.

3. Na wniosek co najmniej jednej piątej liczby członków krajowych Akademii, Prezes Akademii zwołuje sesję Zgromadzenia Ogólnego Akademii, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku.

Art. 17. 1. W skład Prezydium Akademii wchodzi:

- 1) Prezes Akademii;
- 2) wiceprezesa Akademii;
- 3) po jednym przedstawicielu każdego z wydziałów, wybranym przez Zgromadzenie Ogólne Akademii;
- 4) prezesa oddziałów Akademii;
- 5) przedstawiciel dyrektorów jednostek naukowych Akademii;
- 6) przewodniczącą rad kuratorów;
- 7) Kanclerz Akademii.

2. Prezes Akademii jest przewodniczącym jej Prezydium.

3. Na posiedzenia Prezydium Akademii mogą być zapraszani z głosem doradczym przedstawiciele organów administracji rządowej, których zakres działalności związany jest z funkcjonowaniem Akademii oraz przedstawiciele komisji parlamentarnych właściwych ze względu na zakres działalności Akademii.

Art. 18. 1. Kadencja Prezydium Akademii trwa 4 lata i rozpoczyna się z początkiem roku kalendarzowego.

2. W razie zmian w składzie osobowym Prezydium Akademii w trakcie trwania kadencji, okres pełnienia funkcji przez nowo wybrane osoby kończy się z upływem kadencji tego Prezydium.

3. Prezydium Akademii podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy składu prezydium.

Art. 19. 1. Prezydium Akademii w okresie między sesjami Zgromadzenia Ogólnego Akademii wykonuje zadania określone w art. 15 ust. 1 oraz sprawuje nadzór nad wykonywaniem zadań przez jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii w sposób zgodny z przepisami ustawy, statutem Akademii i uchwałami Zgromadzenia Ogólnego Akademii. W tym zakresie Prezydium Akademii wydaje odpowiednie zalecenia.

2. Prezydium Akademii:

- 1) określa programy rozwoju Akademii oraz dokonuje oceny stopnia ich realizacji;
- 2) uchwała propozycje dotyczące projektu budżetu państwa w zakresie przewidzianym dla Akademii w części budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;
- 3) uchwała plany finansowe Akademii i rozpatruje sprawozdania z ich wykonania;

- 4) rozpatruje opinie, oceny, ekspertyzy i prognozy, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 6, przedstawiane w imieniu Akademii;
- 5) uchwała program sesji Zgromadzenia Ogólnego Akademii;
- 6) opiniuje projekty ustaw dotyczących nauki i kształcenia;
- 7) podejmuje uchwały w sprawach zastrzeżonych w ustawie i statucie Akademii do właściwości Prezydium Akademii.

Art. 20. Prezydium Akademii może powoływać na czas określony komisje i zespoły doradcze. Komisje i zespoły doradcze działają nie dłużej niż do końca kadencji Prezydium Akademii.

Art. 20a. Posiedzenia organów Akademii, o których mowa w art. 13 pkt 1 i 2, oraz komisji i zespołów doradczych, o których mowa w art. 20, mogą być przeprowadzane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających w szczególności:

- 1) transmisję posiedzenia w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami,
- 2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy posiedzenia mogą wypowiadać się w jego toku

– z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Art. 21. 1. Prezes i wiceprezesi Akademii są wybierani na 4 lata i mogą pełnić swoje funkcje nie dłużej niż przez dwie pełne kadencje. Na podstawie dokonanego wyboru Prezes Rady Ministrów dokonuje aktu powołania Prezesa i wiceprezesów Akademii.

2. Jeżeli z upływem kadencji Prezes Akademii nie zostanie wybrany, dotychczasowy Prezes oraz wiceprezesi Akademii pełnią nadal swoje funkcje do czasu nowych wyborów, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy.

3. W przypadku zmian na stanowiskach Prezesa lub wiceprezesów Akademii w trakcie kadencji okres pełnienia funkcji przez nowo wybrane osoby kończy się z upływem tej kadencji.

4. Prezes Akademii ustala zakres zadań wiceprezesów Akademii, w którym zastępują oni Prezesa Akademii oraz wyznacza wiceprezesa, który pełni funkcję Prezesa w czasie jego nieobecności trwającej nie dłużej niż 6 miesięcy.

5. W przypadku nieobecności Prezesa Akademii wiążącej się z trwałą niezdolnością do wykonywania przez niego funkcji wiceprezes Akademii wskazany w trybie ust. 4 ogłasza wybory uzupełniające i zwołuje Zgromadzenie Ogólne Akademii.

6. Prezes i wiceprezesi Akademii w trakcie trwania kadencji nie mogą pełnić funkcji dyrektora lub zastępcy dyrektora w jednostce naukowej Akademii oraz funkcji rektora lub funkcji kierowniczej w uczelni.

Art. 22. 1. Prezes Akademii kieruje działalnością Akademii i składa w jej imieniu oświadczenia woli w sprawach niezastrzeżonych dla Kanclerza Akademii.

2. Oświadczenia woli w sprawach mających konsekwencje finansowe Prezes Akademii składa łącznie z Kanclerzem Akademii.

3. Prezes Akademii sprawuje bieżący nadzór nad jednostkami naukowymi Akademii i innymi jednostkami organizacyjnymi Akademii oraz koordynuje pracę wydziałów Akademii, o których mowa w art. 27 pkt 1.

4. Prezes Akademii, w zakresie określonym w ustawie, ma prawo wydawania decyzji administracyjnych. Od decyzji wydanych przez Prezesa Akademii przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

5. Prezes Akademii może w razie potrzeby powoływać komisje i zespoły doradcze w składzie i na czas przez niego określony, ale nie dłużej niż do końca kadencji Prezesa Akademii.

Art. 23. 1. Kanclerza Akademii powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Prezesa Akademii.

2. Sposób wyboru kandydata na Kanclerza Akademii określa regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii.

3. Kanclerz Akademii sprawuje funkcję przez 4 lata w pełnym wymiarze czasu pracy.

4. Kadencja Kanclerza Akademii odpowiada kadencji Prezesa Akademii.

5. W przypadku zmiany na stanowisku Kanclerza Akademii w trakcie kadencji okres pełnienia funkcji przez nowo wybraną osobę kończy się z upływem tej kadencji.

6. Kanclerz Akademii nie może:

- 1) jednocześnie pełnić w Akademii innej funkcji pochodzącej z wyboru;
- 2) podejmować dodatkowego zatrudnienia bez zgody Prezesa Akademii.

7. Kanclerz Akademii prowadzi gospodarkę finansową Akademii w zakresie określonym w ustawie, statucie Akademii oraz przez Prezesa Akademii.

8. Kanclerz Akademii za swoją działalność odpowiada przed Prezesem Akademii.

Art. 24. 1. Kanclerz Akademii składa, w imieniu Akademii, oświadczenia woli w zakresie zarządzania majątkiem i w zakresie budżetu Akademii oraz odpowiada za gospodarowanie mieniem i wynik finansowy działalności Akademii. Kanclerz Akademii odpowiada za gospodarowanie mieniem Akademii zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 72 ust. 1.

2. (uchylony)

3. Na zasadach określonych w art. 38–41 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125, 834, 1823, 1897 i 1940) dokonanie przez Akademię czynności prawnej w zakresie rozporządzenia składnikami aktywów trwałych oraz dokonanie przez uczelnię publiczną czynności prawnej w zakresie oddania tych składników do korzystania innemu podmiotowi, na okres dłuższy niż 180 dni w roku kalendarzowym, wymaga zgody Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadkach gdy wartość rynkowa tych składników albo wartość rynkowa przedmiotu czynności prawnej, przekracza kwotę 1 000 000 złotych. Zgody nie wymaga dokonanie czynności prawnych dotyczących składników aktywów trwałych Akademii, w zakresie komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami.

4. (uchylony)

Art. 25. 1. Prezes Akademii zleca raz na 4 lata przeprowadzenie audytu zewnętrznego działalności Kancelarii Akademii.

2. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Prezesa Akademii, odwołuje ze stanowiska Kanclerza Akademii, jeżeli:

- 1) audyt zewnętrzny lub państwowe organy kontroli stwierdzą, że narusza on prawo, lub
- 2) Prezes Akademii stwierdzi, że Kanclerz Akademii nie wykonuje należycie swoich obowiązków.

3. W uzasadnionych przypadkach Prezes Akademii może zlecić przeprowadzenie audytu w jednostce naukowej Akademii lub innej jednostce organizacyjnej Akademii.

4. Po przeprowadzeniu audytu Prezes Akademii przedkłada niezwłocznie ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki wyniki audytu wraz ze stanowiskiem Prezydium Akademii.

5. Prezes Akademii dokonuje wyboru podmiotu uprawnionego do przeprowadzenia audytów w Akademii lub w jednostce naukowej w trybie przepisów o zamówieniach publicznych.

Art. 26. 1. Obsługę administracyjną Akademii sprawuje Kancelaria Akademii podlegająca Prezesowi Akademii.

2. Bieżącą działalnością Kancelarii Akademii kieruje Kanclerz Akademii.

3. Szczegółowe zadania Kanclerza Akademii i Kancelarii Akademii określa regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii.

4. Do pracowników Kancelarii Akademii stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych.

Rozdział 4

Korporacja uczonych Akademii

Art. 27. Korporacja uczonych Akademii obejmuje:

- 1) wydziały, w liczbie nie większej niż pięć;
- 2) oddziały;
- 3) komitety naukowe;
- 4) komitety problemowe;
- 5) akademię młodych uczonych;
- 6) komisję do spraw etyki w nauce;
- 7) komisję rewizyjną.

Art. 28. 1. Liczbę oraz nazwy wydziałów Akademii określa jej statut.

2. Każdy członek Akademii, stosownie do specjalności naukowej, którą reprezentuje, wchodzi w skład jednego wydziału.

3. Członkowie Akademii wchodzi w ramach każdego wydziału do rady kuratorów dla instytutów naukowych lub centrów, o których mowa w art. 57, których działalność naukowa odpowiada zakresowi działania danego wydziału. Prezes Akademii na wniosek Prezydium Akademii powołuje w skład każdej z rad kuratorów dwóch wybitnych uczonych reprezentujących zagraniczne środowisko naukowe oraz po dwóch wybitnych uczonych polskich niebędących członkami Akademii.

4. Do zadań rad kuratorów należy:

- 1) przeprowadzanie okresowej oceny instytutów naukowych na potrzeby Akademii i jej organów, w tym wyznaczanie krajowych i międzynarodowych audytorów i rozpatrywanie ich raportów;
- 2) występowanie do Prezesa Akademii z wnioskami o utworzenie, połączenie, podział, reorganizację, przekształcenie albo likwidację instytutu naukowego;
- 3) przeprowadzanie konkursów na stanowisko dyrektora instytutu naukowego, w tym powoływanie komisji konkursowej;
- 4) dokonywanie oceny komitetów naukowych.

5. Rada kuratorów właściwego wydziału wybiera ze swojego grona przewodniczącego i jego zastępcę. Kadencja przewodniczącego rady kuratorów i jego zastępcy trwa 4 lata. Na podstawie dokonanego wyboru Prezes Akademii nawiązuje stosunek pracy z przewodniczącym i zastępcą przewodniczącego rady kuratorów.

6. Sposób funkcjonowania rady kuratorów oraz tryb wyboru jej przewodniczącego i jego zastępcy określa regulamin uchwalony przez radę kuratorów.

Art. 29. Nadzór nad pracami wydziału sprawuje wiceprezes Akademii, wskazany przez Prezesa Akademii, zgodnie ze specjalnością naukową, którą reprezentuje.

Art. 30. 1. Wydział uczestniczy w wykonywaniu zadań Akademii w dyscyplinach naukowych objętych zakresem jego działania.

2. Wydział koordynuje działalność instytutów naukowych objętych zakresem jego działania, w szczególności opiniuje wnioski z okresowej oceny instytutów naukowych Akademii, o której mowa w art. 28 ust. 4 pkt 1, oraz współdziała z Kancelarią Akademii w zakresie zapewnienia nieruchomości dla istniejących i nowo tworzonych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii.

3. Wydział koordynuje i nadzoruje działalność komitetów naukowych objętych zakresem jego działania.

4. Do podejmowania uchwał wydziału stosuje się przepisy art. 14 ust. 3.

Art. 31. 1. Oddział może być utworzony w celu wykonywania zadań Akademii w określonym regionie kraju.

2. W skład oddziału wchodzi członkowie krajowi mający miejsce zamieszkania lub zatrudnienia w danym regionie kraju oraz inni członkowie krajowi deklarujący chęć uczestniczenia w pracach oddziału.

3. Utworzenie i likwidacja oddziału wymaga uchwały Zgromadzenia Ogólnego Akademii, zatwierdzonej przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

4. Organami oddziału są: prezes oddziału i prezydium oddziału.

5. W skład prezydium oddziału wchodzi: prezes oddziału, jego zastępcy oraz inne osoby wybrane przez członków, o których mowa w ust. 2.

6. Zgromadzenie członków oddziału wybiera na 4-letnią kadencję prezydium i prezesa oddziału. Tryb wyboru prezydium i prezesa oddziału określa regulamin uchwalony przez zgromadzenie członków oddziału. Na podstawie dokonanego wyboru Prezes Akademii nawiązuje stosunek pracy z prezesem oddziału.

7. Prezes oddziału może pełnić swoją funkcję nie dłużej niż przez dwie kadencje.

8. Organizację i szczegółowy zakres działania oddziału oraz zadania jego organów, o których mowa w ust. 4, określa statut oddziału uchwalony przez Prezydium Akademii.

9. Do zakresu działania oddziału należy w szczególności:

- 1) integracja życia naukowego i współpraca ze wszystkimi instytucjami naukowymi w określonym regionie kraju;
- 2) współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i organami administracji rządowej w województwie, w szczególności przez wykonywanie ekspertyz na rzecz tych organów;

- 3) pozyskiwanie środków europejskich i innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych na rzecz realizacji badań naukowych i prac rozwojowych, w szczególności dotyczących tematyki regionalnej;
- 4) inicjowanie i prowadzenie międzynarodowej współpracy naukowej z regionami państw członkowskich Unii Europejskiej oraz z innymi krajami sąsiadującymi z Rzeczpospolitą Polską;
- 5) upowszechnianie i promocja działalności naukowej;
- 6) współpraca z Kancelarią Akademii w zakresie gospodarowania nieruchomościami.

10. Obsługę administracyjną oddziału sprawuje Kancelaria Akademii.

Art. 32. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia prezesów oddziałów oraz przewodniczących i wiceprzewodniczących rad kuratorów, uwzględniając kwalifikacje poszczególnych osób, pełnione funkcje oraz zakres realizowanych przez nie obowiązków.

Art. 33. Komitet naukowy jest samorządną reprezentacją dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych służącą integrowaniu uczonych z całego kraju.

Art. 34. Zgromadzenie Ogólne Akademii tworzy komitety naukowe, wskazując wydziały, z którymi one współpracują.

Art. 35. 1. W skład komitetu naukowego wchodzi członkowie krajowi Akademii zgodnie z ich specjalnością naukową oraz osoby wybrane przez właściwe środowisko naukowe.

2. Organami komitetu naukowego są: przewodniczący komitetu naukowego oraz prezydium komitetu naukowego.

3. W skład prezydium komitetu naukowego wchodzi: przewodniczący komitetu naukowego, jego zastępcy oraz inne osoby, wybrane przez członków komitetu naukowego.

4. Przewodniczącego komitetu naukowego powołuje Prezydium Akademii.

5. Komitet naukowy może powołać do swojego składu specjalistów z różnych dziedzin życia gospodarczego i społecznego oraz praktycznego zastosowania nauki.

6. Kadencja komitetu naukowego i jego organów trwa 4 lata i rozpoczyna się od dnia pierwszego zebrania w nowo wybranym składzie.

7. Przewodniczący komitetu naukowego może pełnić tę funkcję nie dłużej niż przez dwie kolejne kadencje.

8. Przewodniczący komitetu naukowego, który nie jest członkiem Akademii, uczestniczy w zebraniach właściwego wydziału, bez głosu stanowiącego.

9. Tryb wyboru członków komitetu naukowego i jego organów określa regulamin uchwalony przez Prezydium Akademii.

Art. 36. 1. Do zadań komitetu naukowego należy w szczególności:

- 1) rozważanie istotnych problemów reprezentowanej dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych oraz organizowanie w tym celu debat, dyskusji i konferencji naukowych;
- 2) upowszechnianie wyników debat, dyskusji i konferencji naukowych, o których mowa w pkt 1;
- 3) przeprowadzanie ocen stanu i potrzeb reprezentowanej dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych oraz instytucji naukowych, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z organów Akademii;
- 4) przygotowywanie opinii, ocen, ekspertyz i prognoz naukowych dotyczących reprezentowanej dyscypliny lub pokrewnych dyscyplin naukowych;
- 5) współpraca z organami i instytucjami naukowymi Akademii we wspieraniu rozwoju osób rozpoczynających karierę naukową;
- 6) współdziałanie przy wprowadzaniu w życie i upowszechnianiu wyników działalności naukowej;
- 7) dbałość o reprezentatywny wkład nauki polskiej w rozwój nauki w świecie, w tym przez rozwój współpracy międzynarodowej;
- 8) wspólne z innymi komitetami naukowymi przygotowywanie multidyscyplinarnych opracowań naukowych, z ich własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z organów Akademii;
- 9) ocena wydawnictw naukowych.

2. Działalność komitetu naukowego podlega ocenie raz w okresie kadencji. Wiceprezes Akademii nadzorujący prace wydziału, z którym współpracuje komitet naukowy, po upływie 2 lat od rozpoczęcia kadencji zarządza przeprowadzenie oceny przez radę kuratorów wydziału.

Art. 37. 1. Komitet problemowy może być utworzony przez Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii.

2. Uchwała Prezydium Akademii o utworzeniu komitetu problemowego określa jego zadania i strukturę organizacyjną.

3. Przewodniczącego oraz członków komitetu problemowego powołuje Prezydium Akademii.

4. Komitet problemowy może działać przy Prezydium Akademii albo przy wydziale.

Art. 38. 1. W celu promowania działalności naukowej prowadzonej przez wybitnych młodych przedstawicieli nauki polskiej tworzy się akademię młodych uczonych.

2. Szczegółowe zasady wyboru członków i organów akademii młodych uczonych, zakres jej działania i strukturę organizacyjną określa statut Akademii.

3. Akademia młodych uczonych liczy niewięcej niż 10 % ustawowej liczby członków krajowych Akademii.

Art. 39. 1. Komisja do spraw etyki w nauce wyraża opinie w sprawach dotyczących naruszeń zasad etyki w nauce przez pracownika uczelni, jednostki naukowej Akademii oraz instytutu badawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2024 r. poz. 534 oraz z 2025 r. poz. 1017 i 1080), w szczególności w postępowaniach prowadzonych przez komisje dyscyplinarne.

2. Komisja do spraw etyki w nauce może z własnej inicjatywy kierować sprawy dotyczące naruszeń zasad etyki w nauce przez pracowników, o których mowa w ust. 1, do właściwych komisji dyscyplinarnych z zaleceniem przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego. Informację o wynikach takiego postępowania właściwa komisja dyscyplinarna przekazuje po jego zakończeniu, bez zbędnej zwłoki, do wiadomości komisji do spraw etyki w nauce.

3. Komisja do spraw etyki w nauce opracowuje kodeks etyki pracownika naukowego oraz prowadzi działalność mającą na celu upowszechnianie standardów rzetelności badań naukowych.

4. Kadencja komisji do spraw etyki w nauce trwa 4 lata i odpowiada kadencji organów Akademii.

Art. 40. 1. W skład komisji do spraw etyki w nauce wchodzi niewięcej niż dziewięć osób reprezentujących środowisko nauki i szkolnictwa wyższego w Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Komisja do spraw etyki w nauce wybiera swojego przewodniczącego na pierwszym posiedzeniu.

3. Komisja do spraw etyki w nauce orzeka w zespołach trzyosobowych.

4. Skład zespołu orzekającego oraz przewodniczącego zespołu ustala przewodniczący komisji do spraw etyki w nauce.

5. Obsługę administracyjną komisji do spraw etyki w nauce sprawuje Kancelaria Akademii.

6. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, tryb wyboru członków komisji do spraw etyki w nauce oraz tryb jej prac i sposób wykorzystania wiążących opinii komisji oraz sposób finansowania, mając na uwadze zapewnienie jej sprawnego działania.

Art. 41. 1. Komisja rewizyjna kontroluje działalność finansową i gospodarczą Akademii.

2. Skład komisji rewizyjnej oraz szczegółowy zakres jej działalności określa statut Akademii.

Art. 41a. Posiedzenia gremiów kolegialnych podmiotów, o których mowa w art. 27 pkt 1 i 2, oraz posiedzenia podmiotów, o których mowa w art. 27 pkt 3–7, mogą być przeprowadzane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających w szczególności:

- 1) transmisję posiedzenia w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami,
- 2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy posiedzenia mogą wypowiadać się w jego toku

– z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Rozdział 5

Jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii

Art. 42. Podstawową jednostką naukową Akademii jest instytut naukowy, zwany dalej „instytutem”.

Art. 43. Instytut tworzy się, jeżeli:

- 1) istnieje potrzeba prowadzenia w sposób ciągły działalności naukowej, która ze względu na swój zakres, skalę lub charakter nie może być prowadzona przez inne podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, oraz do prowadzenia tej działalności jest potrzebna znaczna koncentracja pracowników naukowych oraz odpowiednia aparatura badawcza;

- 2) zostanie zapewniona niezbędna liczba pracowników, niemniejsza niż 12 w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, o kwalifikacjach odpowiednich do prowadzenia działalności naukowej;
- 3) zapewniono odpowiednie lokale, wyposażenie i środki finansowe.

Art. 44. Uchwałę o utworzeniu instytutu podejmuje Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii złożony po zasięgnięciu opinii wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu. Utworzenie instytutu wymaga zgody ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, o którą występuje Prezes Akademii.

Art. 45. 1. Akademia wyposaża tworzony instytut ze swojego mienia w środki niezbędne do prowadzenia działalności określonej w statucie instytutu. Czynność ta nie wymaga zgody, o której mowa w art. 38–41 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

2. Wyposażenie, o którym mowa w ust. 1, polegające na przeniesieniu prawa własności nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego gruntu, następuje w drodze decyzji administracyjnej Prezesa Akademii. Decyzja Prezesa Akademii stanowi podstawę do dokonania odpowiednich wpisów w księdze wieczystej.

3. Prezes Akademii informuje ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa o przeniesieniu prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości, o których mowa w ust. 2, w terminie miesiąca od dnia, w którym decyzja Prezesa Akademii stała się ostateczna.

Art. 46. 1. Instytut występuje w stosunkach prawnych we własnym imieniu i działa na własny rachunek.

2. W imieniu instytutu oświadczenia woli składa dyrektor lub upoważniona przez niego osoba.

3. Instytut nie odpowiada za zobowiązania Akademii, a Akademia nie odpowiada za zobowiązania instytutu.

Art. 47. 1. Nazwa instytutu zawiera zwrot „Polskiej Akademii Nauk”.

2. Instytut używa pieczęci okrągłej z wizerunkiem godła Rzeczypospolitej Polskiej pośrodku i nazwą instytutu w otoku.

Art. 48. 1. Instytut nabywa osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru instytutów Polskiej Akademii Nauk, zwanego dalej „rejestrem”.

2. Wpis do rejestru wywołuje takie same skutki prawne, jak wpis do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 49. 1. Rejestr prowadzi Akademia.

2. Wnioski o wpis do rejestru składają:

- 1) wiceprezes Akademii nadzorujący prace wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu – o wpis instytutu;
- 2) dyrektor instytutu – o wykreślenie instytutu włączonego, połączonego lub podzielonego albo o dokonanie zmiany wpisu;
- 3) likwidator instytutu – o wykreślenie instytutu.

3. Wpis do rejestru lub odmowa wpisu następuje w drodze decyzji administracyjnej Prezesa Akademii.

4. Rejestr jest jawny. Nie można zasłaniać się nieznanomością danych zamieszczonych w rejestrze, chyba że osoba dowiedzie, że przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się o nich dowiedzieć.

5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i formę prowadzenia rejestru,
- 2) dane, jakie musi zawierać wniosek o wpis do rejestru,
- 3) nazwy rubryk rejestru,
- 4) tryb dokonywania wpisów i zmian w rejestrze,
- 5) warunki wykreślenia instytutu z rejestru,
- 6) sposób i tryb wydawania z rejestru odpisów i wyciągów

– z zachowaniem zasady przejrzystości i dostępności do danych zawartych w rejestrze.

Art. 50. 1. Do zadań instytutu należy prowadzenie działalności naukowej, w szczególności istotnej dla rozwoju kraju, upowszechnianie oraz wdrażanie wyników tej działalności.

2. Instytut może organizować pracownie gościnne w celu prowadzenia działalności naukowej przez pracowników uczelni i innych podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

3. Instytut może prowadzić:

- 1) kształcenie w szkole doktorskiej i na studiach podyplomowych,
- 2) inne formy kształcenia związane z działalnością instytutu

– na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

4. Wynik ewaluacji jakości działalności naukowej instytutu, o której mowa w art. 265 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stanowi podstawę stwierdzenia zgodności działalności instytutu z kierunkami, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 8, oraz prawidłowości realizacji zadań przez instytut.

Art. 51. 1. Statut instytutu uchwała rada naukowa instytutu. Statut zatwierdza Prezes Akademii po zaopiniowaniu przez wydział właściwy ze względu na specjalność naukową instytutu. W tym samym trybie dokonuje się zmian statutu. Nowo utworzonemu instytutowi statut nadaje Prezes Akademii po zaopiniowaniu przez wydział właściwy ze względu na specjalność naukową instytutu.

2. Statut instytutu określa w szczególności jego zadania i strukturę organizacyjną.

Art. 52. Organami instytutu są dyrektor i rada naukowa.

Art. 53. 1. Instytutem kieruje dyrektor.

2. Dyrektor uczestniczy w zebraniach wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, z głosem stanowiącym, z wyjątkiem spraw dotyczących zgłaszania lub popierania kandydatów na członków Akademii.

3. Prezes Akademii powołuje na dyrektora instytutu osobę wybraną w drodze konkursu. Kandydat na dyrektora jest wyłaniany spośród osób posiadających co najmniej stopień naukowy doktora. Kandydatem na dyrektora instytutu może być także obywatel innego państwa lub obywatel polski, który uzyskał za granicą stopień naukowy lub stopień w zakresie sztuki, o którym mowa w art. 328 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, albo stopień uznany za równoważny z polskim stopniem zgodnie z art. 328 ust. 3 tej ustawy.

4. Kandydata na dyrektora instytutu wyłania komisja powołana przez radę kuratorów wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu.

5. Jeżeli osoba powołana na dyrektora nie jest pracownikiem instytutu, Prezes Akademii nawiązuje z nią, na czas pełnienia funkcji dyrektora, stosunek pracy na stanowisku pracownika naukowego zgodnie z art. 89 ust. 1–3, 5–6 i 8.

6. Dyrektor instytutu pełni swoją funkcję przez 4 lata w pełnym wymiarze czasu pracy. Ta sama osoba może pełnić funkcję dyrektora instytutu nie dłużej niż przez dwa następujące po sobie okresy czteroletnie.

7. Prezes Akademii, na wniosek rady naukowej, może wyrazić zgodę na przystąpienie do konkursu na kolejne cztery lata osobie, która pełniła funkcję dyrektora przez dwa następujące po sobie okresy.

8. Prezes Akademii może, na wniosek wiceprezesa Akademii nadzorującego prace wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, odwołać dyrektora instytutu przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 6, jeżeli narusza on prawo lub nie wykonuje należycie swoich obowiązków, co stwierdza rada naukowa lub rada kuratorów działająca w ramach wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu w toku dokonywanej oceny działalności instytutu. Odwołanie z funkcji dyrektora instytutu nie narusza trwającego stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 5.

9. Liczbę, sposób powoływania i odwoływania zastępców dyrektora oraz zakres ich zadań określa statut instytutu.

10. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb przeprowadzania konkursu, o którym mowa w ust. 3, skład i zadania komisji konkursowej, sposób ogłaszania konkursu, tryb postępowania komisji konkursowej i sposób wyłaniania przez nią kandydatów na stanowisko dyrektora, z zachowaniem zasady jawności i przejrzystości tej procedury.

Art. 54. 1. Dyrektor instytutu kieruje bieżącą działalnością instytutu, odpowiada za gospodarowanie mieniem zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 72 ust. 1, oraz odpowiada za wynik finansowy działalności instytutu.

1a. Dyrektor tworzy szkoły doktorskie.

2. Dyrektor rozporządza składnikami aktywów trwałych instytutu. Do czynności prawnych dotyczących składników aktywów trwałych instytutu, w zakresie komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, nie stosuje się przepisów art. 38–41 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

3. Przed wystąpieniem o zgodę w trybie wskazanym w ust. 2, dyrektor instytutu jest obowiązany uzyskać zgodę Prezesa i Prezydium Akademii.

4. (uchylony)

5. Do przysługującego instytutowi prawa użytkowania wieczystego gruntów Skarbu Państwa stosuje się przepisy art. 77 ust. 1 i 2.

Art. 55. 1. Rada naukowa instytutu sprawuje bieżący nadzór nad działalnością instytutu, dbając w szczególności o wysoki poziom jego działalności naukowej i rozwój młodych naukowców w rozumieniu art. 360 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. Rada naukowa instytutu w szczególności:

- 1) określa profil instytutu, uwzględniając kierunki rozwoju światowej nauki;
- 2) przyjmuje programy badań, współpracy z zagranicznymi instytucjami naukowymi oraz działalności wydawniczej;
- 3) zatwierdza sprawozdania z działalności instytutu;
- 4) dokonuje oceny aktywności naukowej pracowników naukowych instytutu;
- 5) przeprowadza postępowania w sprawie nadania stopnia doktora lub doktora habilitowanego, w ramach posiadanych uprawnień;
- 5a) ustala programy studiów podyplomowych i programy kształcenia w szkołach doktorskich, prowadzonych przez instytut;
- 6) podejmuje uchwały w innych sprawach zastrzeżonych do kompetencji rady naukowej w ustawie, statucie Akademii lub statucie instytutu;
- 7) uchwała regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
- 7a) wykonuje zadania związane z:
 - a) przypisywaniem poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych,
 - b) włączeniem do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych i innych form kształcenia

– zgodnie z ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 1606).

- 8) (uchylony)
- 9) (uchylony)
- 10) (uchylony)

Art. 56. 1. W skład rady naukowej instytutu wchodzi, z głosem stanowiącym:

- 1) osoby z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego zatrudnione w instytucie w pełnym wymiarze czasu pracy lub wybierani przez nie przedstawiciele;
- 2) członkowie Akademii wskazani do udziału w pracach rady naukowej instytutu przez wydział właściwy ze względu na specjalność naukową instytutu;
- 3) osoby z tytułem profesora, stopniem doktora habilitowanego lub doktora, specjaliści z różnych dziedzin życia gospodarczego i społecznego oraz praktycznego zastosowania nauki, niezatrudnione w instytucie albo zatrudnione w nim w niepełnym wymiarze czasu pracy, wybrane przez osoby wymienione w pkt 1 i 2;
- 4) wybrani przedstawiciele innych pracowników naukowych zatrudnionych w instytucie w pełnym wymiarze czasu pracy;
- 5) wybrany przedstawiciel doktorantów, jeżeli instytut prowadzi kształcenie doktorantów;
- 6) dyrektor instytutu i jego zastępcy do spraw naukowych;
- 7) wskazane przez przewodniczącego centrum, odpowiedniego ze względu na specjalność naukową, niewięcej niż cztery osoby spoza instytutu wyróżniające się wiedzą i znaczącym dorobkiem w dyscyplinie objętej zakresem działania instytutu, posiadające co najmniej stopień doktora.

2. Statut instytutu określa liczbę członków rady naukowej, jednak nie większą niż pięćdziesiąt osób, w tym nierniej niż 30 % osób spoza instytutu, udział w niej osób, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 3 i 4, oraz tryb ich wyboru.

3. Rada naukowa wybiera przewodniczącego i jego zastępców oraz sekretarza. Funkcji tych nie może pełnić dyrektor instytutu ani jego zastępcy.

4. Kadencja rady naukowej trwa 4 lata i rozpoczyna się z początkiem roku kalendarzowego.

5. Posiedzenia rad naukowych mogą być przeprowadzane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających w szczególności:

- 1) transmisję posiedzenia w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami,
- 2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy posiedzenia mogą wypowiadać się w jego toku

– z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Art. 57. 1. Instytuty współpracują w ramach centrów Akademii, zwanych dalej „centrami”.

2. W skład centrów mogą także wchodzić uczelnie, instytuty badawcze, o których mowa w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, przedsiębiorcy prowadzący badania naukowe i prace rozwojowe oraz zagraniczne instytucje naukowe.

3. Centra tworzy Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii, wskazując wydział, z którym dane centrum współpracuje.

4. Centra działają na podstawie umów zawartych między podmiotami wchodzącymi w skład centrów.

5. Umowa o utworzeniu centrum zawiera w szczególności postanowienia dotyczące:

- 1) szczegółowych zadań centrum;
- 2) struktury organizacyjnej centrum;
- 3) sposobu reprezentacji centrum;
- 4) sposobu finansowania zadań centrum i jego organów;
- 5) sposobu podejmowania decyzji przez organy centrum;
- 6) odpowiedzialności podmiotów wchodzących w skład centrum za zobowiązania majątkowe centrum.

6. Do zadań centrów należy:

- 1) wspieranie i koordynowanie działalności badawczej instytutów;
- 2) inicjowanie i koordynowanie udziału podmiotów, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w międzynarodowych programach badawczych;
- 3) inicjowanie organizowania środowiskowych centrów aparaturowych i nadzór nad nimi;
- 4) współdziałanie w organizowaniu szkoły doktorskiej;
- 5) organizowanie okresowej wymiany pracowników naukowych pomiędzy instytutami a uczelniami;
- 6) rozwijanie programów staży podoktorskich w instytutach centrów;
- 7) pozyskiwanie i obsługa projektów badawczych międzynarodowych, wspólnych projektów badawczych krajowych i finansowanych z funduszy europejskich.

7. Centrum kieruje przewodniczący, wybrany z grona dyrektorów jednostek działających w ramach danego centrum, po uzyskaniu opinii rady kuratorów wydziału odpowiedniego ze względu na specjalność naukową.

8. Do okresu pełnienia funkcji przewodniczącego centrum stosuje się przepisy art. 53 ust. 6.

9. Dyrektorzy jednostek wchodzących w skład centrum tworzą prezydium centrum. Pracami prezydium kieruje przewodniczący centrum. Zebrania prezydium centrum odbywają się nierzadziej niż raz na 3 miesiące.

10. Przewodniczący centrum składa corocznie raport z realizacji zadań centrum Prezesowi Akademii w terminie do dnia 31 stycznia.

Art. 58. 1. Akademia może utworzyć instytut międzynarodowy na podstawie porozumienia z zagranicznymi instytucjami lub organizacjami naukowymi. Utworzenie międzynarodowego instytutu, którego zadania dotyczą bezpieczeństwa kraju, wymaga zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych, Ministra Obrony Narodowej oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

2. Statut instytutu międzynarodowego stanowi integralną część porozumienia, o którym mowa w ust. 1.

3. Instytut międzynarodowy, utworzony w trybie określonym w ust. 1, jest instytutem Akademii.

Art. 59. 1. Akademia może utworzyć, na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej lub samorządowej, wspólny instytut z uczelniami publicznymi lub z innymi podmiotami, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 4–6, 7 i 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wspólny instytut może być utworzony na podstawie bezpośrednich porozumień z tymi uczelniami lub innymi podmiotami. Przepisy art. 43 i art. 61–65 stosuje się odpowiednio.

2. Porozumienie, o którym mowa w ust. 1, określa formę prawną wspólnego instytutu.

Art. 60. 1. Utworzenie za granicą instytutu lub filii instytutu następuje na wniosek Prezydium Akademii, w drodze porozumienia zawartego między ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki a właściwym organem administracji państwa, na terytorium którego ma zostać utworzony instytut lub filia instytutu.

2. Do filii instytutu, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 43 i 45.

Art. 61. Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii lub dyrektora instytutu złożony po zasięgnięciu opinii wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, uzgodniony z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, podejmuje uchwałę o połączeniu, podziale, reorganizacji lub likwidacji instytutu.

Art. 62. 1. Połączenie instytutów może polegać na:

- 1) utworzeniu jednego instytutu z dwóch lub więcej instytutów, które w wyniku połączenia tracą osobowość prawną;
- 2) włączeniu do jednego instytutu innego instytutu lub kilku instytutów, które w wyniku połączenia tracą osobowość prawną.

2. Prezydium Akademii, na podstawie projektu umowy między instytutami, podejmuje uchwałę o połączeniu instytutów, która zawiera:

- 1) oznaczenie łączonych instytutów poprzez określenie ich:
 - a) nazw i siedzib,
 - b) numerów identyfikacyjnych REGON,
 - c) numerów identyfikacji podatkowej NIP;
- 2) określenie instytutu utworzonego w wyniku połączenia;
- 3) określenie terminu połączenia i daty sporządzenia sprawozdań finansowych łączonych instytutów.

3. Jeżeli połączenie instytutów następuje w ciągu roku obrotowego, uchwała o połączeniu powinna określać także zasady łączenia planów finansowych instytutów, podziału nagród, premii i innych świadczeń.

4. Przejęcie mienia łączonych instytutów następuje na podstawie ich sprawozdań finansowych sporządzonych na dzień poprzedzający dzień połączenia.

5. Przejęcia mienia oraz zobowiązań i należności łączonych instytutów dokonuje, w formie protokołu zdawczo-odbiorczego, instytut powstający w wyniku połączenia albo instytut, do którego włączono inny instytut lub instytuty.

6. Instytut utworzony w wyniku połączenia lub instytut, do którego włączono inny instytut lub instytuty, wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki, których podmiotem były łączone instytuty.

Art. 63. 1. Podział instytutu może polegać na:

- 1) utworzeniu z instytutu dwóch lub więcej instytutów;
- 2) wydzieleniu z instytutu określonych komórek organizacyjnych w celu włączenia ich do innego instytutu;
- 3) wydzieleniu z instytutu określonych komórek organizacyjnych i utworzeniu innego instytutu lub instytutów.

2. Instytuty utworzone w wyniku podziału przejmują pracowników i mienie instytutu ulegającego podziałowi.

3. Instytuty utworzone w wyniku podziału odpowiadają solidarnie za zobowiązania instytutu ulegającego podziałowi.

4. Uchwała Prezydium Akademii o podziale instytutu zawiera:

- 1) określenie instytutu ulegającego podziałowi:
 - a) nazwę i siedzibę,
 - b) numer identyfikacyjny REGON,
 - c) numer identyfikacji podatkowej NIP;
- 2) określenie terminu podziału;

- 3) określenie instytutów, które będą utworzone w wyniku podziału lub do których będą włączone komórki organizacyjne instytutu ulegającego podziałowi;
 - 4) określenie komórek organizacyjnych, które będą wydzielone z instytutu w celu ich włączenia do innego instytutu lub instytutu tworzonego w wyniku podziału;
 - 5) ustalenia dotyczące sposobu podziału mienia oraz rozliczeń z tytułu zobowiązań, przejęcia uprawnień i obowiązków.
5. Do podziału instytutu stosuje się odpowiednio przepisy art. 62 ust. 3–6.

Art. 64. Reorganizacja instytutu może polegać na:

- 1) zmianie przedmiotu lub zakresu działania instytutu;
- 2) zmianie dotychczasowej nazwy instytutu;
- 3) dokonaniu zmian w strukturze organizacyjnej instytutu:
 - a) likwidacji wyodrębnionej organizacyjnie części instytutu,
 - b) przekazaniu Akademii lub sprzedaży wyodrębnionych organizacyjnie i gospodarczo części instytutu.

Art. 65. 1. Likwidacja instytutu może polegać na:

- 1) przejściu przez inny instytut lub instytuty, za zgodą dyrektora instytutu przejmującego;
 - 2) całkowitym zakończeniu działalności instytutu.
2. Uchwała Prezydium Akademii o likwidacji instytutu zawiera:

- 1) oznaczenie instytutu podlegającego likwidacji;
- 2) oznaczenie dnia otwarcia i zakończenia likwidacji;
- 3) określenie sposobu i trybu zadysponowania mieniem;
- 4) określenie sposobu uregulowania zobowiązań.

3. W przypadku likwidacji instytutu, o której mowa w ust. 1 pkt 2, jego majątek po zaspokojeniu wierzytelności staje się majątkiem Akademii. Przeznaczenie majątku określa uchwała Prezydium Akademii, z zastrzeżeniem ust. 4 i 5.

4. Aparatura badawcza, księgozbiory, dobra kultury narodowej, które zostały zakupione ze środków publicznych lub pochodzą z darowizn, są wyłączone z postępowania likwidacyjnego lub upadłościowego, i podlegają przekazaniu innemu instytutowi lub innej jednostce naukowej wskazanym w uchwale Prezydium Akademii. Uchwała ta określa tryb oraz warunki tego przekazania.

5. Prawo do patentu na wynalazek, prawa ochronne na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego lub układu scalonego oraz prawa do ochrony wyhodowanej albo odkrytej i wyprowadzonej przez hodowcę odmiany rośliny, których właścicielem jest instytut podlegający likwidacji lub instytut, który może być postawiony w stan upadłości, stają się własnością Akademii. Prezydium Akademii, na wniosek Prezesa Akademii, podejmuje uchwałę o ich przeznaczeniu. W przypadku przekazania prawa innemu instytutowi lub innemu podmiotowi uchwała Prezydium Akademii określa warunki i tryb przekazania oraz sposób wykorzystania tego prawa do celów komercyjnych.

Art. 66. 1. Instytut, na wniosek Prezesa Akademii lub na wspólny wniosek zainteresowanych podmiotów podlegających włączeniu lub przekształceniu złożony po zasięgnięciu opinii wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu, może być:

- 1) włączony do uczelni publicznej, w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;
- 2) włączony do instytutu badawczego w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, po uzgodnieniu z organami instytutu badawczego, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów;
- 3) przekształcony w instytut badawczy w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, określa sposób komisyjnego ustalenia stanu majątkowego, wyceny majątku i przekazania majątku uwzględniający zasady prawidłowej gospodarki tym majątkiem oraz sposób uregulowania zobowiązań i uprawnień pracowników.

3. Do instytutu przekształconego w instytut badawczy lub włączonego do instytutu badawczego w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych stosuje się odpowiednio przepisy o łączeniu instytutów.

Art. 67. 1. Instytut może być postawiony w stan upadłości, na wniosek Prezesa Akademii, jeżeli zaprzestał spłaty zadłużenia i wartość jego aktywów nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich zobowiązań, a jego likwidacja w sposób określony w art. 65 jest nieuzasadniona ze względów naukowych lub ekonomicznych.

2. Do postępowania, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy prawa upadłościowego.

Art. 68. 1. Pomocniczymi jednostkami naukowymi Akademii są w szczególności: archiwa, biblioteki, muzea, ogrody botaniczne i zagraniczne stacje naukowe.

2. Pomocnicze jednostki naukowe Akademii tworzy, łączy, dzieli, reorganizuje i likwiduje Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, z zastrzeżeniem ust. 3. Do tworzenia i likwidacji pomocniczej jednostki naukowej stosuje się przepisy art. 44, art. 45 i art. 65.

3. Zagraniczną stacją naukową tworzy, łączy, dzieli, reorganizuje, likwiduje lub przekształca w instytuty Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

4. Prezes Akademii, z zastrzeżeniem ust. 5, nadaje pomocniczej jednostce naukowej statut, który określa jej zadania i organizację oraz może wskazać wydział Akademii sprawujący nadzór nad jej działalnością. Do jednostki tej stosuje się przepis art. 43 pkt 3.

5. Statut zagranicznej stacji naukowej określający profil zadaniowy stacji nadaje Prezes Akademii w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz ministrem właściwym do spraw zagranicznych.

6. Prezes Akademii w drodze regulaminu określi zasady powoływania dyrektorów pomocniczych jednostek naukowych.

Art. 69. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb tworzenia, łączenia, podziału, reorganizacji i likwidacji instytutu, szczegółowy tryb tworzenia i likwidacji pomocniczej jednostki naukowej, sposób komisyjnego ustalania majątku i jego przekazywania oraz sposób uregulowania zobowiązań i uprawnień pracowników jednostek naukowych, mając na uwadze poprawę jakości prowadzonych badań naukowych lub prac rozwojowych oraz potencjału naukowego jednostek naukowych, a także racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi oraz majątkiem tych jednostek naukowych.

Art. 70. 1. Prezes Akademii może tworzyć i likwidować inne jednostki organizacyjne Akademii, w szczególności domy pracy twórczej, domy zjazdów i konferencji lub domy rencistów.

2. Prezes Akademii nadaje jednostkom wymienionym w ust. 1 statut określający zasady ich działania i strukturę organizacyjną, a także nadzoruje ich działalność. Do jednostek tych stosuje się art. 43 pkt 3.

Art. 70a. (uchylony)

Art. 70b. 1. Prezes Akademii może przyznać stypendium na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych w pomocniczej jednostce naukowej Akademii przez naukowca z zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej.

2. Prezes Akademii może upoważnić dyrektora pomocniczej jednostki naukowej, w której naukowiec z zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej prowadzi badania naukowe lub prace rozwojowe, do przyznania stypendium.

3. Stypendium jest wypłacane ze środków, o których mowa w art. 79 ust. 1 pkt 1.

4. Szczegółowe zasady przyznawania stypendium określa Prezes Akademii.

Rozdział 6

Mienie Akademii

Art. 71. 1. Mienie Akademii obejmuje prawa majątkowe, w szczególności prawo własności, prawo użytkowania wieczystego gruntów oraz własność budynków i urządzeń trwale związanych z gruntami.

2. Mienie Akademii jest przeznaczone do realizacji zadań określonych w art. 2 oraz na wyposażenie jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii.

3. Mienie Akademii przeznaczone jest także jako rezerwa na cele związane z wyposażeniem nowo tworzonych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych Akademii, a także na cele zapewnienia odpowiedniej bazy naukowo-badawczej dla jednostek już istniejących.

4. Wyposażenie jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii w mienie, o którym mowa w ust. 1, jest poprzedzone sporządzeniem, na wniosek Prezesa Akademii, analizy określającej niezbędność mienia do prowadzenia działalności statutowej w przypadku tworzenia, łączenia, podziału i reorganizacji tych jednostek.

Art. 72. 1. Gospodarowanie mieniem Akademii, w tym mieniem jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii, odbywa się zgodnie z zasadami celowości, gospodarności i oszczędności oraz zgodnie z wymogami racjonalnej gospodarki.

2. Nieruchomości stanowiące mienie Akademii tworzą zasób nieruchomości.

3. Gospodarowanie zasobem nieruchomości polega na prowadzeniu ewidencji, a także na przekazywaniu nieruchomości na realizację zadań statutowych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii oraz na podejmowaniu wszelkich decyzji i dokumentowaniu wszelkich czynności zmierzających do utrzymania nieruchomości w stanie niepogorszonym, zgodnie z ich przeznaczeniem, jak również do uzasadnionego inwestowania w te nieruchomości.

4. Ewidencja, o której mowa w ust. 3, obejmuje:

- 1) oznaczenie nieruchomości na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków, w tym:
 - a) nazwę jednostki ewidencyjnej oraz numer i nazwę obrębu,
 - b) numer i powierzchnię działki (działek),
 - c) liczbę działek ewidencyjnych tworzących nieruchomość,
 - d) jednostkę organizacyjną władającą nieruchomością,
 - e) tytuł prawny;
- 2) informacje o prowadzonej dla nieruchomości księdze wieczystej lub zbiorze dokumentów, w tym:
 - a) numer księgi wieczystej lub zbioru dokumentów,
 - b) sąd rejonowy prowadzący księgę wieczystą,
 - c) właściciela lub użytkownika wieczystego,
 - d) podstawę prawną nabycia prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego,
 - e) inne informacje niezbędne do ustalenia stanu prawnego, w tym informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości.

5. Gospodarowanie zasobem nieruchomości prowadzone jest w celu zapewnienia niezbędnej bazy dla prowadzenia działalności statutowej przez istniejące i nowo tworzone jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne Akademii, zabezpieczenia środków finansowych na realizację zobowiązań określonych prawomocnym wyrokiem sądowym, utrzymania i poprawy stanu nieruchomości oraz zapewnienia wpływu środków na konto pozabudżetowe.

Art. 73. (uchylony)

Art. 74. Zbycie lokali mieszkalnych stanowiących własność Akademii wraz ze zbyciem prawa użytkowania wieczystego gruntów będących w użytkowaniu wieczystym Akademii, znajdujących się w Zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa na rzecz najemców lokali na mocy przepisów szczególnych zwolnione jest z wnoszenia opłaty z tytułu przeniesienia prawa użytkowania wieczystego, o której mowa w art. 17b ust. 5 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 826).

Art. 75. (uchylony)

Art. 76. Akademia odpłatnie zbywa lub odpłatnie oddaje do używania innym podmiotom, na podstawie umów prawa cywilnego, składniki aktywów trwałych, na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 42 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, 1222, 1717 i 1881 oraz z 2025 r. poz. 1077 i 1080), jeżeli składniki tych aktywów są zbędne do realizacji zadań Akademii oraz do utworzenia rezerwy, o której mowa w art. 71 ust. 3.

Art. 77. 1. Akademia jest zwolniona z opłat rocznych za użytkowanie wieczyste gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, jeżeli grunty te są wykorzystywane na realizację zadań określonych w art. 2.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do użytkowania wieczystego gruntów wchodzących w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. Akademia, z tytułu użytkowania wieczystego tych gruntów ponosi opłaty określone w przepisach o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

3. Akademia jest zwolniona z opłat z tytułu przekazywania prawa własności lub prawa użytkowania wieczystego nieruchomości rolnych instytutom Akademii.

Rozdział 7

Finanse Akademii

Art. 78. 1. Działalność Akademii jest finansowana ze środków pochodzących z budżetu państwa i z innych źródeł.

2. Środki pochodzące z budżetu państwa, o których mowa w ust. 1, są klasyfikowane w dziale „Szkolnictwo wyższe i nauka” i ujmowane w wyodrębnionej części budżetu państwa – „Polska Akademia Nauk”, której dysponentem jest minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

3. Prezes Akademii wykonuje zadania i kompetencje dysponowania budżetem Akademii. W zakresie, o którym mowa w ust. 2, Prezes Akademii podlega ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

Art. 79. 1. Przychodami Akademii są:

- 1) dotacja podmiotowa na pokrycie kosztów bieżącej działalności Akademii, obejmująca:
 - a) działalność organów i korporacji uczonych Akademii, w tym diety oraz zwrot kosztów podróży oraz zakwaterowania na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 Kodeksu pracy, przysługujące osobom działającym i uczestniczącym w pracach organów oraz korporacji uczonych Akademii,
 - b) współpracę naukową z zagranicą realizowaną w ramach umów i porozumień podpisanych przez Akademię, w tym składki do organizacji międzynarodowych,
 - c) działalność Kancelarii Akademii, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych działających w strukturze Akademii,
 - d) działalność instytutów międzynarodowych w części obejmującej bieżącą eksploatację budynków stanowiących siedzibę tych instytutów oraz koszty utrzymania, administracji i obsługi technicznej, jeżeli umowy międzynarodowe albo porozumienia z zagranicznymi instytucjami lub organizacjami naukowymi nie stanowią inaczej,
 - e) upowszechnianie i promocję działalności naukowej;
- 2) dotacja celowa na zadania w zakresie kształcenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 3;
- 3) dotacja celowa na finansowanie inwestycji realizowanych przez Kancelarię Akademii, pomocnicze jednostki naukowe i inne jednostki organizacyjne działające w strukturze Akademii;
- 4) dotacja celowa na wkład własny w programach realizowanych przez Akademię, z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, w tym z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA);
- 5) środki pozyskane przez Akademię zgodnie z odrębnymi przepisami z funduszy strukturalnych lub z niepodlegających zwrotowi środków pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), programów ramowych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych;
- 6) przychody z działalności gospodarczej;
- 7) przychody ze sprzedaży, użytkowania rzeczy i praw majątkowych Akademii;
- 8) darowizny, spadki i zapisy;
- 9) środki finansowe pochodzące z innych źródeł.

2. Dotacja, o której mowa w ust. 1 pkt 1, może obejmować:

- 1) nagrody naukowe określone w statucie Akademii;
- 2) koszty audytów prowadzonych w Akademii oraz zleczonych przez Prezesa Akademii do przeprowadzenia w jednostce naukowej lub innej jednostce organizacyjnej Akademii.

3. Przychodami Akademii mogą być również dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie przekształceń lub restrukturyzacji pomocniczych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych działających w strukturze Akademii.

4. Restrukturyzacja pomocniczych jednostek naukowych oraz innych jednostek organizacyjnych działających w strukturze Akademii może obejmować zmiany struktury organizacyjnej lub zatrudnienia wynikające ze zmiany profilu prowadzonej działalności.

5. Przychody, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4 oraz w ust. 3, są przekazywane przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki ze środków ujętych w części budżetu państwa „Polska Akademia Nauk”, jeżeli działalność ta nie jest finansowana ze środków finansowych ujętych w części budżetu państwa „Szkolnictwo wyższe i nauka”.

6. Koszty działalności Akademii są pokrywane z przychodów, o których mowa w ust. 1 i 3.

Art. 80. W przypadku realizacji przez instytut zadań, o których mowa w art. 2 ust. 2 pkt 3 oraz art. 79 ust. 1 pkt 1 lit. d, Akademia może z przychodów, o których mowa w art. 79 ust. 1 pkt 1 i 2, przekazywać tym jednostkom dotacje z przeznaczeniem na dofinansowanie kosztów tych zadań.

Art. 81. Przychody, o których mowa w art. 79 ust. 1 pkt 6–9, Akademia przeznaczają na realizację zadań statutowych, w szczególności na rozwój nauki, w tym na promowanie nowatorskich badań, dofinansowywanie inwestycji wspomagających działalność naukową, promowanie rozwoju młodych naukowców w rozumieniu art. 360 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przez przyznawanie stypendiów naukowych przez Prezesa Akademii, a także na koszty utrzymania mienia Akademii, w tym remonty, przebudowy lub rozbudowy i inne inwestycje, oraz finansowanie zobowiązań publicznoprawnych i cywilnoprawnych. Środki te, niewydatkowane w danym roku, przechodzą na rok następny.

Art. 82. 1. Akademia tworzy:

- 1) fundusz statutowy;
 - 2) fundusze określone w odrębnych ustawach.
2. Fundusz statutowy Akademii odzwierciedla równowartość netto środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz innych składników majątku stanowiących wyposażenie Akademii.
3. Fundusz statutowy ulega zwiększeniu o wartość zysku netto Akademii.
4. Fundusz statutowy ulega zmniejszeniu o wartość pokrycia straty netto Akademii.

Art. 83. 1. Akademia i jej instytuty mogą, w celu komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, a także w celu prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i promocji nauki, tworzyć spółki, obejmować lub nabywać i posiadać udziały oraz akcje spółek handlowych. Każda z tych czynności wymaga uprzedniego zgłoszenia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

1a. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia, może, w drodze decyzji administracyjnej, sprzeciwić się dokonaniu czynności, o której mowa w ust. 1.

1b. Dokonanie czynności, o której mowa w ust. 1, może nastąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki nie wniósł sprzeciwu. Zgłoszona czynność niedokonana w ciągu roku od dnia doręczenia zgłoszenia wymaga dokonania nowego zgłoszenia.

2. Wpływy z tytułu dywidend oraz ze zbycia udziałów lub akcji spółek handlowych stanowią przychody Akademii lub jej instytutów.

3. Spółki, o których mowa w ust. 1, których wyłącznym udziałowcem lub akcjonariuszem jest Akademia lub jej instytuty, mogą prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo od działalności, o której mowa w ust. 1.

Art. 83a. 1. Akademia i jej instytuty, w celu realizacji przedsięwzięć z zakresu infrastruktury badawczej lub zarządzania nią, mogą tworzyć spółki kapitałowe.

2. Akademia i jej instytuty mogą tworzyć spółki, o których mowa w ust. 1, a także przystępować do nich, wspólnie z innymi jej instytutami, uczelniami lub instytutami badawczymi.

3. Uprzedniego zgłoszenia Prezesowi Akademii wymaga:

- 1) utworzenie spółki kapitałowej z uczelnią niepubliczną lub podmiotem innym niż wymienione w ust. 2;
- 2) przystąpienie do spółki kapitałowej, której współnikiem lub akcjonariuszem jest uczelnia niepubliczna lub podmiot inny niż wymienione w ust. 2.

4. Prezes Akademii zasięga opinii ministra właściwego do spraw nauki, a następnie może sprzeciwić się dokonaniu czynności, o której mowa w ust. 3, w terminie 45 dni od dnia doręczenia zgłoszenia.

5. Dokonanie czynności, o której mowa w ust. 3, może nastąpić, jeżeli w terminie 45 dni od dnia doręczenia zgłoszenia Prezes Akademii nie wniósł sprzeciwu, o którym mowa w ust. 4. Zgłoszona czynność niedokonana w okresie roku od dnia doręczenia zgłoszenia wymaga dokonania nowego zgłoszenia.

6. Uczelnia niepubliczna lub podmioty inne niż wymienione w ust. 2 mogą posiadać w spółce kapitałowej, której współnikiem lub akcjonariuszem jest Akademia lub jej instytuty, akcje lub udziały stanowiące łącznie nie więcej niż 25 % ogólnej liczby głosów lub kapitału zakładowego, a w przypadku prostej spółki akcyjnej – nie więcej niż 25 % ogólnej liczby głosów lub ogólnej liczby akcji.

7. Spółka, o której mowa w ust. 1, może prowadzić wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo działalność gospodarczą związaną z wykorzystaniem i udostępnianiem infrastruktury badawczej.

8. Spółka, o której mowa w ust. 1, przeznaczą zysk na działania związane z rozbudową infrastruktury badawczej lub prowadzeniem badań naukowych lub prac rozwojowych.

Art. 84. 1. Akademia prowadzi samodzielną gospodarkę finansową. Podstawą gospodarowania środkami, o których mowa w art. 79 ust. 1 i 3, jest plan finansowy, zwany dalej „planem”.

2. Roczny plan obejmuje:

- 1) przychody z prowadzonej działalności;
- 2) dotacje z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) koszty, w tym:
 - a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane,
 - b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań,
 - c) zakup towarów i usług;
- 4) środki na wydatki majątkowe;
- 5) środki przyznane innym podmiotom;
- 6) stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku;
- 7) stan środków pieniężnych na początek i koniec roku.

3. Do czasu zatwierdzenia planu na podstawie kwot ujętych w ustawie budżetowej podstawą gospodarki finansowej jest projekt planu.

4. Plan jest uchwalany przez Prezydium Akademii na wniosek Prezesa Akademii i podlega zatwierdzeniu w ciągu 21 dni przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

5. Sprawozdania budżetowe z wykonania planu sporządza Prezes Akademii w terminie do 31 marca roku następującego po roku budżetowym i przedstawia je do zatwierdzenia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

6. Instytuty prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając koszty działalności z przydzielonych im środków publicznych, a także z innych środków pozyskiwanych przez instytuty, w tym z wynagrodzenia, o którym mowa w art. 94c ust. 2, oraz z części środków przysługujących instytutom z tytułu komercjalizacji przez pracownika instytutu wyników badań naukowych, prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami.

7. Instytuty mogą uczestniczyć w wynikach ekonomicznych osiągniętych z tytułu stosowania i upowszechniania efektów ich działalności.

8. Podstawą gospodarki finansowej instytutu jest plan finansowy, który ustala dyrektor po zasięgnięciu opinii rady naukowej.

Art. 85. 1. Instytut tworzy fundusze:

- 1) statutowy;
- 2) rezerwowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

2. Instytut może tworzyć fundusze:

- 1) badań własnych;
- 2) stypendialny;
- 3) wdrożeń;
- 4) nagród.

3. Fundusze, o których mowa w ust. 1 i 2, tworzy się na podstawie następujących zasad:

- 1) fundusz statutowy stanowi równowartość majątku na dzień rozpoczęcia działalności;
- 2) fundusz rezerwowy tworzy się z nie mniej niż 8 % zysku netto za poprzedni rok obrotowy;
- 3) zakładowy fundusz świadczeń socjalnych tworzy się na zasadach wynikających z odrębnych przepisów;
- 4) fundusz wdrożeń jest tworzony ze środków przekazanych instytutowi na podstawie umów przez przedsiębiorców wdrażających wyniki badań naukowych lub prac rozwojowych tego instytutu, z tytułu osiągnięcia wymiernych efektów ekonomicznych wdrożenia;
- 5) fundusz badań własnych oraz fundusz stypendialny tworzone są z zysku netto za poprzedni rok obrotowy oraz darowizn;
- 6) fundusz nagród instytut tworzy w ciężar kosztów działalności w bieżącym roku obrotowym, do wysokości odpisu 8,5 % sumy wynagrodzeń otrzymanych przez pracowników tej jednostki w poprzednim roku obrotowym, uwzględniając składniki wynagrodzeń przyjmowane do obliczania ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, a także wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy; wysokość odpisu ustala dyrektor instytutu; jeżeli dokonanie odpisu powodowałoby w bieżącym roku obrotowym ujemny wynik finansowy lub zwiększyłoby ujemny wynik, odpisu nie dokonuje się.

4. Fundusze, o których mowa w ust. 1 i 2, zmniejsza się lub zwiększa na następujących zasadach:

- 1) fundusz statutowy instytutu zwiększa się o odpis z zysku netto i darowizny;
- 2) fundusz rezerwowy służy na pokrycie strat instytutu; w przypadku gdy strata netto będzie wyższa niż fundusz rezerwowy, pozostała część straty zostanie pokryta z funduszu statutowego;
- 3) w przypadku gdy fundusz rezerwowy osiągnie wartość 1/5 funduszu statutowego, instytut może nie dokonywać odpisu z zysku;
- 4) odpisu na fundusz nagród dokonuje się zaliczkowo w bieżącym roku obrotowym, z tym że wypłata nagród następuje w następnym roku, po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego instytutu warunki wypłat ze środków tego funduszu określa zakładowy układ zbiorowy pracy lub regulamin wynagradzania;
- 5) środki funduszu wdrożeniowego przeznacza się na wypłatę nagród za osiągnięcie efektów wdrożenia; warunki wypłat ze środków tego funduszu określa zakładowy układ zbiorowy pracy lub regulamin ustalony przez instytut.

5. Zysk netto instytutu przeznacza się na zwiększenie:

- 1) funduszu rezerwowego;
- 2) funduszu badań własnych;
- 3) funduszu statutowego;
- 4) funduszu nagród;
- 5) funduszu stypendialnego;
- 6) zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

6. Niewykorzystane w danym roku kalendarzowym środki funduszy instytutu przechodzą na rok następny.

Art. 86. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb finansowania i gospodarki finansowej Akademii oraz gospodarki finansowej jej instytutów, sposób sporządzania planu finansowego, sprawozdawczości i rozliczania kosztów przez Akademię i jej instytuty, z zachowaniem zasady prawidłowej gospodarki majątkiem Akademii i jej instytutów.

Rozdział 8

Pracownicy jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii

Art. 87. Jednostki naukowe Akademii mogą zatrudniać:

- 1) pracowników naukowych;
- 2) pracowników badawczo-technicznych;
- 3) pracowników bibliotecznych, dokumentacji i informacji naukowej;
- 4) pracowników inżynierskich i technicznych;
- 5) pracowników organizacyjno-ekonomicznych i administracyjnych;
- 6) pracowników na stanowiskach robotniczych i obsługi.

Art. 88. 1. Pracownicy naukowcy mogą być zatrudniani na stanowiskach:

- 1) profesora;
- 2) profesora instytutu;
- 3) (uchylony)
- 4) adiunkta;
- 5) asystenta.

2. Pracownicy badawczo-techniczni mogą być zatrudniani na stanowiskach:

- 1) głównego specjalisty do spraw środowiskowej aparatury badawczej;
- 2) specjalisty.

Art. 89. 1. Na stanowisku profesora można zatrudnić osobę, która posiada tytuł profesora.

2. Na stanowisku profesora instytutu można zatrudnić osobę, która posiada stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora, a w przypadku osoby na stałe zamieszkującej za granicą – co najmniej stopień doktora.

3. Na stanowisku adiunkta można zatrudnić osobę, która posiada co najmniej stopień doktora.

4. Na stanowisku asystenta można zatrudnić osobę, która posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny.

5. Na stanowisku specjalisty lub głównego specjalisty do spraw obsługi środowiskowej aparatury badawczej, o których mowa w art. 88 ust. 2, można zatrudnić osobę, która posiada stopień doktora lub tytuł zawodowy magistra lub równorzędny.

6. Przy zatrudnianiu na stanowisku, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, cudzoziemca lub obywatela polskiego, który stopień naukowy, stopień w zakresie sztuki, tytuł w dziedzinie nauki lub tytuł w dziedzinie sztuki uzyskał za granicą, można odstąpić od wymagań określonych w ust. 1–3.

7. Przy zatrudnianiu na stanowisku, o którym mowa w art. 88 ust. 1 pkt 5 i ust. 2, cudzoziemca lub obywatela polskiego, który uzyskał za granicą co najmniej tytuł zawodowy, można odstąpić od wymagań określonych w ust. 4 i 5.

Art. 90. Bibliotekarze oraz pracownicy dokumentacji i informacji naukowej mogą być zatrudnieni na stanowiskach:

- 1) kustosza dyplomowanego;
- 2) starszego kustosza dyplomowanego;
- 3) asystenta bibliotecznego;
- 4) adiunkta bibliotecznego;
- 5) asystenta dokumentacji i informacji naukowej;
- 6) adiunkta dokumentacji i informacji naukowej;
- 7) dokumentalisty dyplomowanego;
- 8) starszego dokumentalisty dyplomowanego.

Art. 91. 1. Stosunek pracy na stanowisku profesora lub profesora instytutu nawiązuje się na podstawie mianowania albo umowy o pracę. Na podstawie mianowania zatrudnia się wyłącznie osobę posiadającą tytuł profesora. Wyłącznie na podstawie umowy o pracę można zatrudnić osobę, która:

- 1) posiada ustalone prawo do emerytury lub renty;
- 2) jest zatrudniona w jednostce naukowej Akademii w niepełnym wymiarze czasu pracy;
- 3) jest zatrudniona na podstawie mianowania w innym podmiocie, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

2. Stosunek pracy z innymi pracownikami naukowymi niż określony w ust. 1 nawiązuje się przez zawarcie umowy o pracę na czas nieokreślony lub na czas określony, niezbędny do wykonania określonego zadania badawczego.

3. Mianowania na stanowisko profesora i profesora instytutu dokonuje Prezes Akademii, na wniosek dyrektora właściwej jednostki naukowej, po uzyskaniu opinii rady naukowej.

4. Umowę o pracę zawiera dyrektor właściwej jednostki naukowej.

5. Zatrudnienie pracownika naukowego jest poprzedzone konkursem ogłaszanym na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Komisji Europejskiej w europejskim portalu dla mobilnych naukowców przeznaczonym do publikacji ofert pracy naukowców. Sposób i tryb przeprowadzania konkursów na poszczególne stanowiska naukowe ustala rada naukowa instytutu lub dyrektor pomocniczej jednostki naukowej.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się w przypadku zatrudnienia na czas określony pracownika naukowego:

- 1) skierowanego do pracy na podstawie umowy zawartej z zagraniczną instytucją naukową;
- 2) na okres realizacji projektu obejmującego badania naukowe lub prace rozwojowe, finansowanego w trybie konkursowym ze środków finansowych na szkolnictwo wyższe i naukę lub środków finansowych pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, z niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielonej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub z innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi;
- 3) na tym samym stanowisku, jeżeli poprzednia umowa o pracę była zawarta na czas niekrótszy niż trzy lata.

Art. 91a. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego w jednostce naukowej Akademii dla pracownika naukowego nie może być niższa niż 50 % wynagrodzenia określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 137 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, z tym że dla:

- 1) profesora – wynosi niemniej niż 100 %,
- 2) profesora instytutu – wynosi niemniej niż 83 %,
- 3) adiunkta – wynosi niemniej niż 73 %

– tego wynagrodzenia.

Art. 92. (uchylony)

Art. 93.²⁾ W jednostkach naukowych na stanowiskach, o których mowa w art. 88, osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego może być zatrudniona bez zezwolenia na pracę lub oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621 i 1794).

Art. 94. 1. Do podstawowych obowiązków pracowników naukowych należy wykonywanie zadań statutowych jednostek naukowych, w szczególności prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych, ogłaszanie i upowszechnianie ich wyników oraz udział w realizacji podjętych przez jednostkę zadań w zakresie kształcenia.

1a. Wykonywanie obowiązków pracownika naukowego stanowi działalność twórczą o indywidualnym charakterze, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 24).

2. Pracownicy naukowcy mogą prowadzić w zatrudniającej ich jednostce naukowej badania podjęte z własnej inicjatywy za zgodą dyrektora. W tym przypadku korzystanie przez pracownika z warsztatu badawczego jednostki naukowej nie może kolidować z programem badań naukowych, porządkiem wewnętrznym i możliwościami materialnymi jednostki naukowej.

3. Podjęcie przez pracownika naukowego dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej bez uzyskania wcześniejszej zgody dyrektora jednostki naukowej stanowi podstawę rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem w jednostce naukowej stanowiącej podstawowe miejsce pracy.

4. Osoby pełniące funkcję dyrektora jednostki naukowej mogą podejmować dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy lub prowadzić działalność gospodarczą za zgodą Prezesa Akademii. Wykonywanie przez dyrektora zatrudnienia w ramach stosunku pracy lub prowadzenie działalności gospodarczej bez zgody Prezesa Akademii powoduje odwołanie z funkcji dyrektora jednostki naukowej.

5. Wypowiedzenia stosunku pracy, o którym mowa w ust. 3, dokonuje dyrektor, a odwołania z funkcji, o której mowa w ust. 4, Prezes Akademii.

6. Przepisów ust. 3 i 4 nie stosuje się do pracowników naukowych podejmujących zatrudnienie w ramach stosunku pracy:

- 1) w urzędach, o których mowa w art. 1 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2 i 4a ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1459 oraz z 2026 r. poz. 26);

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 94 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzania pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 621), która weszła w życie z dniem 1 czerwca 2025 r.

- 2) (uchylony)
- 3) (uchylony)
- 4) w instytucjach kultury;
- 5) w Kancelarii Akademii, korporacji uczonych i organach Akademii.

7. Dyrektor instytutu przedstawia do wiadomości odpowiedniej rady kuratorów wydziału właściwego ze względu na specjalność naukową instytutu informację o pracownikach, o których mowa w ust. 3–6. Informacja ta jest uwzględniana przy ocenie instytutu, o której mowa w art. 28 ust. 4 pkt 1.

Art. 94a. Rada naukowa uchwała regulamin zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, który określa w szczególności:

- 1) prawa i obowiązki instytutu, pracowników oraz doktorantów w zakresie ochrony i korzystania z praw autorskich i praw pokrewnych oraz praw własności przemysłowej;
- 2) zasady wynagradzania twórców;
- 3) zasady podziału środków uzyskanych z komercjalizacji między twórcą będącym pracownikiem instytutu a tym instytutem;
- 4) zasady i procedury komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami;
- 5) zasady korzystania z majątku instytutu wykorzystywanego do komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenia usług naukowo-badawczych;
- 6) zasady i tryb przekazywania instytutowi przez pracownika lub doktoranta tego instytutu informacji o wynikach badań naukowych lub prac rozwojowych oraz o know-how związanym z tymi wynikami, informacji o uzyskanych przez pracownika instytutu środkach z komercjalizacji oraz zasady i tryb przekazywania przez pracownika instytutu przysługujących instytutowi części środków uzyskanych z komercjalizacji;
- 7) zasady i tryb przekazywania pracownikowi przez instytut informacji o decyzjach, o których mowa w art. 94c ust. 1 i 2, oraz zasady i tryb przekazywania przez instytut przysługujących pracownikowi części środków uzyskanych z komercjalizacji.

Art. 94b. Do wyników:

- 1) badań naukowych będących wynalazkiem, wzorem użytkowym, wzorem przemysłowym lub topografią układu scalonego, wyhodowaną albo odkrytą i wyprowadzoną odmianą rośliny,
- 2) prac rozwojowych

– powstałych w ramach wykonywania przez pracownika instytutu obowiązków ze stosunku pracy oraz do know-how związanego z tymi wynikami stosuje się przepisy art. 94c–94f.

Art. 94c. 1. Pracownik przekazuje instytutowi informację o wynikach badań naukowych lub prac rozwojowych oraz o know-how związanym z tymi wynikami. W przypadku złożenia przez pracownika oświadczenia o zainteresowaniu przeniesieniem praw do tych wyników i związanego z nimi know-how, instytut w terminie trzech miesięcy podejmuje decyzję w sprawie ich komercjalizacji.

1a. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, pracownik może złożyć w formie pisemnej w terminie czternastu dni od dnia przekazania instytutowi informacji o wynikach i związanym z nimi know-how. Termin trzech miesięcy, o którym mowa w ust. 1, biegnie od dnia złożenia oświadczenia.

2. W przypadku podjęcia przez instytut decyzji o niekomercjalizacji albo po bezskutecznym upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, instytut jest zobowiązany, w terminie trzydziestu dni, do złożenia pracownikowi oferty zawarcia bezwarunkowej i odpłatnej umowy o przeniesienie praw do wyników badań naukowych lub prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, łącznie z informacjami, utworami wraz z własnością nośników, na których utwory te utrwalono, i doświadczeniami technicznymi, przekazanymi zgodnie z ust. 5 pkt 2. Umowa powinna zostać zawarta w formie pisemnej, pod rygorem nieważności. Wynagrodzenie przysługujące instytutowi za przeniesienie praw nie może być wyższe niż 5 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

3. W przypadku nieprzyjęcia przez pracownika oferty zawarcia umowy, o której mowa w ust. 2, prawa do wyników badań naukowych lub prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami, łącznie z informacjami, utworami wraz z własnością nośników, na których utwory te utrwalono, i doświadczeniami technicznymi, przekazanymi zgodnie z ust. 5 pkt 2, przysługują instytutowi.

4. Przepisy ust. 1–3 oraz art. 94f nie dotyczą przypadków, gdy badania naukowe lub prace rozwojowe były prowadzone:

- 1) na podstawie umowy ze stroną finansującą lub współfinansującą te badania lub prace, przewidującej zobowiązanie do przeniesienia praw do wyników badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz tej strony lub na rzecz innego podmiotu niż strona umowy (badania lub prace zlecone);
- 2) z wykorzystaniem środków finansowych, których zasady przyznawania lub wykorzystywania określają odmienny niż w ustawie sposób dysponowania wynikami badań naukowych lub prac rozwojowych oraz know-how związanym z tymi wynikami.

5. Pracownik jest zobowiązany do:

- 1) zachowania poufności wyników badań naukowych lub prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami,
- 2) przekazania instytutowi wszystkich posiadanych przez niego informacji, utworów wraz z własnością nośników, na których utwory te utrwalono, i doświadczeń technicznych potrzebnych do komercjalizacji wyników,
- 3) powstrzymania się od prowadzenia jakichkolwiek działań zmierzających do wdrażania wyników,
- 4) współdziałania w procesie komercjalizacji wyników, w tym w postępowaniach zmierzających do uzyskania praw wyłącznych

– niedłużej niż przez okres przysługiwania praw instytutowi.

Art. 94d. 1. W przypadku komercjalizacji wyników badań naukowych, prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami pracownikowi przysługuje od instytutu niemniej niż:

- 1) 50 % wartości środków uzyskanych przez instytut z komercjalizacji polegającej na sprzedaży albo oddaniu do użytkowania wyników lub know-how związanego z tymi wynikami, w szczególności na podstawie umowy licencyjnej, najmu oraz dzierżawy, obniżonych o nie więcej niż 25 % kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez instytut lub spółkę handlową;
- 2) 50 % wartości środków uzyskanych przez spółkę handlową w następstwie komercjalizacji danych wyników lub know-how związanego z tymi wynikami, wniesionych aportem do tej spółki, obniżonych o nie więcej niż 25 % kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez instytut lub spółkę handlową.

2. W przypadku komercjalizacji przez pracownika instytutu wyników badań naukowych, prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami instytutowi przysługuje 25 % wartości środków uzyskanych przez pracownika z komercjalizacji, obniżonych o nie więcej niż 25 % kosztów bezpośrednio związanych z tą komercjalizacją, które zostały poniesione przez pracownika.

3. Przez koszty związane bezpośrednio z komercjalizacją rozumie się koszty zewnętrzne, w szczególności koszty ochrony prawnej, ekspertyz, wyceny wartości przedmiotu komercjalizacji i opłat urzędowych. Do kosztów tych nie wlicza się kosztów poniesionych przed podjęciem decyzji o komercjalizacji oraz wynagrodzenia, o którym mowa w art. 94c ust. 2.

4. (uchylony)

Art. 94e. 1. Przepisy art. 94c i art. 94d w zakresie dotyczącym odpowiednio wysokości wynagrodzenia oraz udziału w środkach uzyskanych z komercjalizacji określają wysokość łącznego wynagrodzenia oraz udziału w tych środkach, przysługujących:

- 1) pracownikom wchodzącym w skład zespołu badawczego od instytutu;
- 2) instytutowi od pracowników wchodzących w skład zespołu badawczego.

2. Pracownik wchodzący w skład zespołu badawczego ma prawo dochodzić od instytutu przysługującej mu części udziału w środkach z komercjalizacji, o których mowa w ust. 1 pkt 1.

3. Pracownik wchodzący w skład zespołu badawczego odpowiada wobec instytutu za zobowiązania, o których mowa w ust. 1 pkt 2, do wysokości przypadającego mu udziału we współwłasności wyników badań naukowych lub prac rozwojowych oraz know-how związanego z tymi wynikami.

Art. 94f. Po otrzymaniu od pracownika informacji o wynikach badań naukowych lub prac rozwojowych oraz o know-how związanym z tymi wynikami, o których mowa w art. 94b, instytut oraz pracownik mogą, w sposób odmienny niż stanowi ustawa, określić w drodze umowy prawa do tych wyników lub sposób i tryb komercjalizacji tych wyników.

Art. 94g. W sprawach nieuregulowanych ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1170) oraz ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (Dz. U. z 2021 r. poz. 213 oraz z 2025 r. poz. 1709).

Art. 95. W jednostkach naukowych i innych jednostkach organizacyjnych Akademii nie może powstać stosunek bezpośredniej podległości służbowej między małżonkami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.

Art. 96. 1. Pracownicy naukowcy podlegają ocenom okresowym, dokonywanym przez radę naukową, obejmującym wyniki ich pracy, nie rzadziej niż raz na 4 lata. Szczegółowy tryb i częstotliwość dokonywania ocen określa rada naukowa instytutu w regulaminie zatwierdzonym przez wiceprezesa Akademii nadzorującego prace wydziału.

2. Pracownikom naukowymi Akademii przysługuje prawo odwołania od oceny ich działalności zawodowej, w szczególności od oceny ich pracy. Odwołanie składa się do wiceprezesa Akademii nadzorującego pracę odpowiedniego wydziału. Regulamin odwołań ustala Prezes Akademii.

Art. 97. Pracownicy naukowcy oraz pracownicy badawczo-techniczni mają prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni w roku kalendarzowym.

Art. 98. 1. Pracownikom Akademii przysługuje dodatek za wysługę lat:

- 1) pracownikom naukowymi – w wysokości 3 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 3 latach pracy, wzrastający o 1 % w każdym następnym roku, do 20 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 20 latach pracy;
- 2) pozostałym pracownikom – w wysokości 5 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 5 latach pracy, wzrastający o 1 % w każdym następnym roku, do 20 % miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 20 latach pracy.

2. Za wieloletnią pracę pracownikom Akademii przysługują nagrody jubileuszowe w wysokości:

- 1) po 20 latach pracy – 75 % wynagrodzenia miesięcznego;
- 2) po 25 latach pracy – 100 % wynagrodzenia miesięcznego;
- 3) po 30 latach pracy – 150 % wynagrodzenia miesięcznego;
- 4) po 35 latach pracy – 200 % wynagrodzenia miesięcznego;
- 5) po 40 latach pracy – 300 % wynagrodzenia miesięcznego;
- 6) po 45 latach pracy – 400 % wynagrodzenia miesięcznego.

Art. 99. Pracownikowi Akademii przechodzącemu na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

Art. 100. Pracownik naukowy zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy po przepracowaniu co najmniej 3 lat w instytucie ma prawo do płatnego urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nieprzekraczającym jednego roku według zasad i trybu określonych w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Art. 101. 1. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może ulec rozwiązaniu w drodze porozumienia stron w każdym czasie.

2. Rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym, z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, może nastąpić w przypadku:

- 1) czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, jeżeli okres tej niezdolności przekracza okres zasiłkowy, a w przypadku stwierdzenia przez uprawnionego lekarza poprawy stanu zdrowia i możliwości powrotu do pracy, jeżeli okres ten przekracza 2 lata;
- 2) wszczęcia postępowania w sprawie likwidacji instytutu;
- 3) otrzymania przez mianowanego pracownika naukowego, w okresie niekrótszym niż rok, dwóch kolejnych ocen negatywnych, o których mowa w art. 96;
- 4) podjęcia dodatkowego zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej bez uzyskania zgody dyrektora, o której mowa w art. 94 ust. 3.

3. Rozwiązanie stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym bez wypowiedzenia może nastąpić w przypadku:

- 1) trwałej utraty zdolności do pracy na zajmowanym stanowisku, stwierdzonej orzeczeniem lekarza orzecznika w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1749 oraz z 2026 r. poz. 26), jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia pracownika na innym stanowisku, odpowiednim do jego stanu zdrowia i kwalifikacji zawodowych, albo gdy pracownik odmawia przejścia do innej pracy;
- 2) niedostarczenia w wyznaczonym terminie orzeczenia potwierdzającego zdolność do pracy na zajmowanym stanowisku, wydane przez lekarza prowadzącego badania okresowe lub kontrolne;
- 3) dopuszczenia się przez niego:
 - a) czynu określonego w art. 115 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych stwierdzonego prawomocnym wyrokiem sądu,
 - b) stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem komisji dyscyplinarnej na podstawie orzeczenia komisji do spraw etyki w nauce:
 - przywłaszczenia sobie autorstwa albo wprowadzenia w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania,
 - rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania,
 - rozpowszechnienia, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego artystycznego wykonania albo publicznego zniekształcenia takiego utworu, artystycznego wykonania, fonogramu, wideogramu lub nadania,
 - naruszenia w inny sposób cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych,
 - fałszowania badań lub wyników badań naukowych,
 - innego oszustwa naukowego;
- 4) skazania prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne.

4. Stosunek pracy z mianowanym pracownikiem naukowym może być rozwiązany również z innych ważnych przyczyn, po uzyskaniu zgody rady naukowej instytutu.

Art. 102. 1. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego wygasa z mocy prawa w przypadku:

- 1) stwierdzenia, że mianowanie nastąpiło na podstawie fałszywych lub nieważnych dokumentów;
- 2) prawomocnego orzeczenia przez sąd utraty praw publicznych;
- 3) prawomocnego orzeczenia sądu karnego w postaci zakazu zajmowania określonego stanowiska, w przypadku gdy orzeczenie to dotyczy wykonywania obowiązków pracownika naukowego;
- 4) upływu trzymiesięcznego okresu nieobecności w pracy z powodu tymczasowego aresztowania;
- 5) odbywania kary pozbawienia wolności lub ograniczenia wolności;
- 6) upływu okresu mianowania;
- 7) śmierci pracownika naukowego.

2. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego zatrudnionego na stanowisku profesora lub profesora instytutu wygasa z końcem roku, w którym ukończył on 70. rok życia.

3. Wygaśnięcie stosunku pracy stwierdza dyrektor.

4. Stosunek pracy mianowanego pracownika naukowego pełniącego funkcję dyrektora z końcem roku, w którym ukończył on 70. rok życia, przekształca się – na czas pozostały do zakończenia pełnienia tej funkcji – w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę.

Art. 103. Organem właściwym do rozwiązania stosunku pracy z mianowanym pracownikiem naukowym jest Prezes Akademii.

Art. 104. Zasady wynagradzania pracowników instytutów określa się w zakładowych układach zbiorowych pracy albo w zakładowych regulaminach wynagradzania.

Art. 105. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, warunki wynagradzania pracowników pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii oraz tryb przyznawania innych świadczeń związanych z wykonywaną pracą, uwzględniając kwalifikacje poszczególnych osób, pełnione funkcje oraz zakres realizowanych obowiązków.

Art. 106. W sprawach nieuregulowanych przepisami ustawy do pracowników instytutów, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych Akademii stosuje się przepisy Kodeksu pracy.

Rozdział 9

Odpowiedzialność dyscyplinarna pracowników naukowych i badawczo-technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych Akademii

Art. 107. Pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni zatrudnieni w jednostkach naukowych Akademii ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za rażące naruszenie obowiązków lub uchybienie godności pracownika nauki.

Art. 108. 1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie;
- 2) nagana;
- 3) nagana z pozbawieniem prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w instytucie na okres do 5 lat.

2. Odpis orzeczenia o udzieleniu kary dyscyplinarnej z uzasadnieniem włącza się do akt osobowych pracownika naukowego lub badawczo-technicznego.

Art. 109. 1. Karę upomnienia za przewinienia dyscyplinarne mniejszej wagi nakłada dyrektor po uprzednim wysłuchaniu pracownika naukowego lub badawczo-technicznego.

2. Pracownik naukowy lub badawczo-techniczny ukarany przez dyrektora karą upomnienia może wnieść odwołanie do komisji dyscyplinarnej. Odwołanie wnosi się w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o ukaraniu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, komisja nie może wymierzyć kary surowszej.

Art. 110. 1. W sprawach dyscyplinarnych pracowników naukowych lub badawczo-technicznych orzekają:

- 1) w pierwszej instancji – komisja dyscyplinarna w jednostce naukowej w składzie trzech członków;
- 2) w drugiej instancji – komisja dyscyplinarna do spraw pracowników naukowych i badawczo-technicznych jednostek naukowych przy Prezesie Akademii w składzie trzech członków.

2. W składzie orzekającym komisji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, co najmniej jeden z członków powinien posiadać tytuł zawodowy magistra na kierunku prawo.

3. Przewodniczącym składu orzekającego powinien być pracownik naukowy zatrudniony na stanowisku nienależnie niż obwiniony.

Art. 111. 1. Komisja dyscyplinarna, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 1, pochodzi z wyboru. Tryb wyboru członków komisji określa statut jednostki naukowej Akademii.

2. Komisję dyscyplinarną, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 2, powołuje Prezes Akademii.

3. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 110 ust. 1, są niezależne w zakresie orzekania.

4. Komisje dyscyplinarne, o których mowa w art. 110 ust. 1, rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 39.

5. W sprawach naruszeń dyscyplinarnych, które stanowią jednocześnie naruszenie zasad etyki w nauce, w szczególności określonych w art. 112 ust. 3 pkt 1–4, komisja dyscyplinarna może zwrócić się o wydanie opinii do komisji do spraw etyki w nauce, o której mowa w art. 39. Opinia komisji do spraw etyki w nauce wiąże komisję dyscyplinarną w ustaleniu treści naruszenia.

6. Postanowienia i orzeczenia składu orzekającego zapadają zwykłą większością głosów.

7. Kadencja komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 1, trwa 4 lata.

8. Kadencja komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 2, trwa 4 lata i odpowiada kadencji organów Akademii.

9. Obsługę komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 2, zapewniają komórki organizacyjne Kancelarii Akademii.

Art. 112. 1. Postępowanie dyscyplinarne komisja dyscyplinarna wszczyna na wniosek rzecznika dyscyplinarnego.

2. Postępowanie dyscyplinarne nie może być wszczęte po upływie 6 miesięcy od dnia powzięcia odpowiednio przez dyrektora lub Prezesa Akademii wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego nałożenie kary oraz po upływie 5 lat od popełnienia tego czynu. Jeżeli czyn stanowi przestępstwo, okres ten nie może być krótszy od okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie wyjaśniające z urzędu w przypadku, gdy pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu zarzuca się popełnienie czynu polegającego na:

- 1) przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu;
- 2) rozpowszechnieniu, bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy, cudzego utworu w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania;
- 3) naruszeniu cudzych praw autorskich lub praw pokrewnych w inny sposób;
- 4) fałszowaniu badań lub wyników badań naukowych i prac rozwojowych lub dokonaniu innego oszustwa naukowego;
- 5) przyjmowaniu, w związku z pełnieniem funkcji lub zajmowaniem stanowiska w jednostce naukowej, korzyści majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy;
- 6) powoływaniu się na wpływy w jednostce naukowej, instytucji państwowej lub samorządowej albo wywoływaniu przekonania innej osoby lub utwierdzaniu jej w przekonaniu o istnieniu takich wpływów i podjęciu się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę;
- 7) udzieleniu albo obiecywaniu udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w jednostce naukowej, polegające na wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję lub zajmującej stanowisko w jednostce naukowej, w związku z pełnieniem tej funkcji lub zajmowaniem stanowiska.

4. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 2, wszczęto postępowanie dyscyplinarne, karalność czynu uzasadniającego nałożenie kary ustaje z upływem 2 lat od dnia wszczęcia postępowania.

5. Nie stosuje się przedawnienia w odniesieniu do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, któremu zarzuca się popełnienie czynu, o którym mowa w ust. 3 pkt 1–5.

6. Kary dyscyplinarne określone w art. 108 ust. 1 ulegają zatarciu, a odpis orzeczenia o ukaraniu, dołączony do akt osobowych pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, podlega usunięciu po upływie 3 lat, a w przypadku kary określonej w art. 108 ust. 1 pkt 3 po upływie 5 lat od dnia doręczenia mu prawomocnego orzeczenia o ukaraniu, jeżeli w tym okresie nie został on ukarany dyscyplinarnie lub prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne.

Art. 113. 1. Rzecznika dyscyplinarnego w instytucie powołuje rada naukowa instytutu spośród pracowników naukowych tego instytutu, a w pomocniczej jednostce naukowej dyrektor spośród pracowników naukowych tej jednostki.

2. Rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców przy komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 2, powołuje Prezes Akademii spośród pracowników naukowych posiadających co najmniej stopień doktora habilitowanego.

3. W przypadku powzięcia przez organ, który powołał rzecznika dyscyplinarnego, wiadomości o popełnieniu czynu uzasadniającego odpowiedzialność dyscyplinarną organ niezwłocznie poleca rzecznikowi dyscyplinarnemu wszczęcie postępowania wyjaśniającego.

4. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego powoływanego przez radę naukową instytutu lub dyrektora pomocniczej jednostki naukowej trwa 4 lata.

5. Kadencja rzecznika dyscyplinarnego powoływanego przez Prezesa Akademii trwa 4 lata i odpowiada kadencji organów Akademii.

6. Organ, który powołał rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców może ich odwołać przed upływem kadencji w przypadku złożenia rezygnacji lub z innego uzasadnionego powodu.

Art. 114. 1. Obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy wybranego przez siebie obrońcy.

2. W przypadku gdy obwiniony uchyla się od uczestnictwa w postępowaniu, postępowanie może toczyć się pod jego nieobecność.

3. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej w pierwszej instancji strony mogą się odwołać do komisji, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 2, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

4. Od prawomocnego orzeczenia komisji dyscyplinarnej, o której mowa w art. 110 ust. 1 pkt 2, stronom służy odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Do odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego nie służy kasacja.

5. O prawomocnym orzeczeniu w sprawach naruszeń, o których mowa w art. 112 ust. 3 pkt 1–4, komisja dyscyplinarna przekazuje informację do wiadomości organu przyznającego środki finansowe na naukę.

6. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem można wznowić, jeżeli:

- 1) w związku z postępowaniem dopuszczono się rażącego naruszenia prawa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
- 2) po wydaniu orzeczenia ujawniły się nowe fakty lub dowody nieznanne w chwili jego wydania, wskazujące na to, że obwiniony jest niewinny, skazano go za popełnienie innego czynu lub komisja bezpodstawnie umorzyła postępowanie;
- 3) w trakcie postępowania naruszono przepisy, przez co uniemożliwiono lub w poważnym stopniu utrudniono obwinionemu korzystanie z prawa do obrony, albo skład komisji nie odpowiadał warunkom określonym w art. 110, albo zasiadała w niej osoba podlegająca wyłączeniu.

7. Wznowienie nie może nastąpić z przyczyny wymienionej w ust. 6 pkt 1, jeżeli była ona przedmiotem rozpoznania przez sąd apelacyjny w trybie określonym w ust. 4.

8. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego na niekorzyść obwinionego nie jest dopuszczalne po jego śmierci albo po upływie 3 lat od popełnienia czynu będącego podstawą orzeczenia, a gdy czyn stanowił przestępstwo – po upływie okresu przedawnienia ścigania tego przestępstwa lub w razie wykonania kary i jej zatarcia.

9. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać, w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie: obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności – także jego małżonek, krewny w linii prostej, brat lub siostra.

Art. 115. 1. Dyrektor może zawiesić w pełnieniu obowiązków pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, przeciwko któremu wszczęto postępowanie karne lub dyscyplinarne, a także w toku postępowania wyjaśniającego, jeżeli ze względu na wagę i wiarygodność przedstawionych zarzutów celowe jest odsunięcie go od wykonywania obowiązków.

2. Pracownik naukowy lub badawczo-techniczny zostaje z mocy prawa zawieszony w pełnieniu obowiązków z dniem jego tymczasowego aresztowania.

3. Zawieszenie w pełnieniu obowiązków nie może trwać dłużej niż 6 miesięcy, chyba że przeciwko pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu toczy się nadal postępowanie karne.

Art. 116. 1. Wynagrodzenie zasadnicze pracownika naukowego lub badawczo-technicznego w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków może ulec obniżeniu, a tymczasowo aresztowanego ulega ograniczeniu najwyżej do połowy, w zależności od stanu rodzinnego pracownika naukowego lub badawczo-technicznego, począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym nastąpiło zawieszenie. W okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków nie przysługują dodatki do wynagrodzenia oraz wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe.

2. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne lub karne zakończy się umorzeniem z braku dowodów winy albo wydaniem orzeczenia lub wyroku uniewinniającego, pracownikowi naukowemu lub badawczo-technicznemu należy wypłacić pozostałą część pełnego wynagrodzenia.

Art. 117. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania wyjaśniającego i postępowania dyscyplinarnego, przebieg postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego, sposób i warunki wzywania i przesłuchiwania obwinionego, świadków i biegłych oraz przeprowadzania innych dowodów, a także sposób wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia, z zachowaniem przejrzystości tych postępowań oraz zapewnieniem bezstronności osób przeprowadzających te postępowania.

Art. 118. Do postępowania dyscyplinarnego wobec pracowników naukowych i badawczo-technicznych w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania karnego, z wyłączeniem art. 82.

Rozdział 10

Przepis końcowy

Art. 119. Ustawa wchodzi w życie w terminie³⁾ i na zasadach określonych w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz. U. poz. 620 i 1036 oraz z 2012 r. poz. 756).

³⁾ Ustawa weszła w życie z dniem 1 października 2010 r., z wyjątkiem art. 45, art. 71 ust. 3 i 4, art. 72 ust. 3 i 5, które weszły w życie z dniem 1 lipca 2010 r., art. 5 i art. 78–86, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.; na podstawie art. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz. U. poz. 620), która weszła w życie z dniem 1 października 2010 r.